

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3128

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din, polletno 19 Din, celoletno 36 Din; za tuzemstvo razen Amerike: četrletno 19 Din, polletno 24 Din, celoletno 45 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun pošte hranilnica, podružnice v Ljubljani, št. 10.931.

Izid občinskih volitev v osmih občinah dravske banovine

V nedeljo so bile občinske volitve v osmih občinah dravske banovine. V dveh (Motniku in Golniku) je bila postavljena le po ena lista, v šestih pa se je vršila volilna borba med JRZ in napredno opozicijo. Razmerje glasov je zanimivo in značilno: liste JRZ so dobile 1955, liste opozicije pa 1222 glasov. Posebno lep uspeh je izvojevala napredna in nacionalna lista g. Kuharja v Križah, ki je zmagala s skoro tričetrtinsko večino. Pa tudi v drugih občinah se je opozicija krepko držala. Izid nedeljskih volitev je precej poučen primer razvoja prilik na deželi.

V Križah je volilo 590 od 717 volilnih upravičencev. Zmagala je lista združene opozicije z g. Kuharjem, ki je dobil 365 glasov in 16 odbornikov, lista JRZ pa 225 glasov in dva odbornika. V občinah *Golniku*

in *Motniku* sta bili postavljeni samo listi JRZ, ki sta dobili skupaj 380 glasov od 708 volilnih upravičencev. V *Trebelnem* je zbrala opozicija z nosilcem g. Piškurjem 198 glasov, JRZ pa 259 glasov. Huda volilna borba je bila v *Beli Krajini*, kjer so volili v *metliški občini* in *Semiču*. V *Metliki* okolici je dobil nosilec liste JRZ g. Nemančič 693 glasov in 23 odbornikov, lista združene opozicije z nosilcem g. Jeleničem pa 172 glasov in 1 odbornika. V *Semiču* je glasoval za JRZ z nosilcem g. Pečavarjem 401 volilcev, za združeno opozicijo z nosilcem g. Ivanom Kočevarjem pa 261. V *Hajdini* je dobila lista JRZ 194, lista združene opozicije pa 68 glasov. Precej drugačno razmerje je bilo v *Zibiki*, kjer je volilo listo JRZ 183, listo združene opozicije z nosilcem g. Josipom Gobcem pa 158 volilcev.

Kmečki čebelarji niso zadovoljni s privažanjem čebel

Vsebinska resolucija, sprejeta na sestanku čebelarjev ljutomerskega sreza, ki se je vršil nedavno v Ljutomeru, je nastopna:

Čebelarji ljutomerskega sreza, zbrani na protestnem sestanku v Ljutomeru, najodločneje protestiramo proti ukinjenju naredbe za prevažanje čebel na pašo, kakor so to zahtevali prevaževalci na svojem sestanku v Ljubljani 14. februarja.

Odločno zahtevamo, da se uredijo ajdova pasišča, kakor so to že 17. maja lani na čebelarjem sestanku v Ljubljani zahtevali zastopniki čebelarjskih podružnic dravske banovine. Če se imenovana pasišča že letos ne morejo končno javno določiti, naj ostane v veljavi izpopolnjena dosedanja naredba o prevozu čebel na ajdovo pašo, ki naj upošteva želje kmečkih čebelarjev, to je, da se vsestransko zaščitijo. Enaka naredba naj bi tudi zaščitila in uredila vse ostale paše, ker je kmečko čebelarstvo že preveč trpelo za-

voljo prevelikega števila dovoženih čebel na nekatera pasišča.

Trditve prevaževalcev, da je bila čebelna paša že v dobi slavnega Janše neomejena, je zmotna. Obstajali so zakoni, ki so urejali potovanje čebel na pašo, že l. 1775. za Nižnje Avstrijsko in Moravsko, l. 1796. za Češko, l. 1879. za Gorico in Gradiško in l. 1796. za Koroško. Ker se na Štajersko čebele v večji množini niso prevažale, ni bil potreben zadeven zakon.

V zadnjih letih se je na kmetih število panjev zelo pomnožilo in se pasišča z domačimi čebelami že čisto izrabijo. Zato dovoz čebel prevaževalcev na nekatera pasišča škoduje.

Nismo nasprotniki prevažanja čebel v kraje, kjer je malo ali nič čebel, a paše dovolj, ne moremo pa trpeti, da bi naše kmečko čebelarstvo zaradi prevelikega števila dovoženih čebel propadlo.

Proti potvarjanju dobrih dolenskih vin

Sv. Križ pri Kostanjevici, marca
Naša vas je znana kot središče dolenske črnine, odnosno cvička. Preteklo leto nas je močno udarila nesreča. Bilo je mokrotno leto in trta je zaradi boleznih in drugih nadlog slabo rodila. Kljub temu, da je zelo malo vina in da je odlične kakovosti, ga ne moremo prodati.

Ker se kmet na Dolenskem preživlja po večini od vinogradništva, a vina ne proda, je razumljivo, da nima denarja. Ko prideš na sejem in ogleduješ živino, ne vidiš več

tistih lepih volov in krav kakor nekoč, ko je bil kmetu glavni vir dohodkov vino.

Tako počasi propadamo, a odločilni činitelji bodo šele takrat vedeli to, ko ne bo mogel naš človek več plačati davkov. Zdaj, ko še ni prepozno, naj bi se nam poskrbelo, da ne bi naši vinski trgovci in gostilničarji hodili v druge banovine po vino, ki ga malo predelajo z našim in prodajajo pod imenom dolenske črnine ali cvička iz Banovca, ki je najbolj znana dolenska gorica. Seveda nam s tem tudi jemljejo sloves naših vin. Marsikdo, ki pije to slabo predelano vino

pod imenom dolenske črnine, odnosno cvička, je nejevoljen, češ: dolenski kmetje po krivici hvalijo svoja vina. Odločilne činitelje prosimo za zaščito, da se ne bodo dogajale take zlorabe, a zanimance za naša vina pozivamo, naj pridejo k nam, kjer jih dobo pristna, dobra in po primerni ceni.

Šmarnica je v škodo zdravju in vinski kupčiji

Iz Slovenskih goric smo prejeli naslednja izvajanja, ki nam kažejo, kakšno škodo imamo od nesrečne šmarnice.

V Slovenskih goricah, zlasti v severnem in srednjem delu, so kmečki vinogradi po večini posajeni s samorodnicami, posebno s šmarnico. Samorodnice so prišle v Slovenske gorice iz Amerike, kjer rase brez obdelovanja, pred leti. Naše Slovenske gorice so zavoljo šmarnice dobile ime pokrajine pobojev in duševne zaostalosti. Žalostno je v teh krajih, odkar zastuplja naše slovenjgoriško ljudstvo šmarnica, ki dobro uspeva v vsaki zemlji in ne zahteva mnogo obdelovanja in gnojenja. Šmarnico je težavno prodajati, ker zakonski predpisi ovirajo njeno razpečevanje in ker je resni kupci ne marajo.

Prav zaradi šmarnice se dogaja, da posamezni kupci ne marajo v tem ali onem kraju Slovenskih goric kupiti žlahtnih vin, ker se boje, da jim je primešana šmarnica. V tem pogledu torej šmarnica zelo škoduje slovesu odličnih slovenjgoriških vin, da ne govorimo o žalostnem dejstvu, kako zelo škoduje šmarnica zdravju.

Glavni pogoj za izboljšanje položaja našega vinogradništva, ki zdaj že tudi radi izrabljenosti zemlje in negnojenja zelo hira, je zatiranje samorodnic. Potrebno bi bilo, da banovina čimprej začne splošno odstranjevanje šmarnice. Tu ni druge pomoči in nič ne pomaga dejstvo, da se na isti zemlji šmarnice mnogo več pridelata kakor žlahtnega grozdja.

Vprašanje Kuntaričevih toplic po smrti lastnikov

Dobe pri Kostanjevici, marca.
V »Domovini« smo že poročali o hudi nesreči, ki je zadela v naši vasi Kuntaričevo družino. Smrt je zdaj pobrala tudi gospodarja in tako je osem otročičev v starosti treh tednov do 14 let ostalo brez roditeljev, a posestvo brez gospodarja.

Vas Dobe je poklonila pokojnemu Karlu Kuntariču lep venec. Tudi mnogi znanci in sorodniki so mu v zadnji pozdrav prinesli vence, kar je najzgovornejša priča, kako hudo je vsej okolici radi prerane smrti dveh še nedavno zdravih vaščanov. Osirotele deč so vzeli k sebi sorodniki in bo s tem otrokom vsaj delno olajšano gorje.

S smrtjo 40 letnega Kuntariča bo bržčas za nekaj časa stopilo spet v ozadje vprašanje naprave toplic, katerih se je vsa okolica zelo veselila. Pokojnik je bil namreč lastnik parcele, na kateri je zelo topel vrelc, ki je zlasti številnim revmatikom pomagal do

ozdravljenja. Vrelec je blizu državne ceste in nedaleč od Kostanjevce in bi z napravo kopališča naša okolica znatno pridobila v tujkoprometnem pogledu. Našel se je resen kupec za te toplice, kjer je nameraval zgraditi obsežno moderno stavbo s kopališčem. Blizu teh toplic je v načrtu tudi nova državna cesta, s katero se hoče zlasti avtomobilski promet ogniti velikemu ovinku skozi Kostanjevico. Izključeno ni, da bo svoječasnno stal nekje v bližini tudi kolo-dvor, kadar se bo gradila železnica Novo mesto—Brežice, odnosno Samobor, ki se trasira po naši zapuščeni Dolenjski že pol stoletja.

Naj bi smrt nepričakovano umrlih zakoncev Kuntaričev ne prekrizala zamišljenih načrtov, katerih uresničenje bi za kraj mnogo pomenilo, osiroteli deci pa z ugodno prodajo toplic pomagalo do boljšega obstanka.

Politični pregled

V soboto je bil naš državni proračun v narodni skupščini z večino glasov v načelu odobren in se je v ponedeljek začela

podrobna razprava o državnem proračunu in finančnem zakonu. Na vrsti sta bila proračuna pravosodnega in prosvetnega ministrstva

Na skupni seji zunanje političnih odborov češkoslovaške poslanske zbornice in senata je poslal češkoslovaški zunanji minister dr. Krofta obširno poročilo

o mednarodnem položaju in o odnošajih Češkoslovaške do sosednih držav

Naglašal je potrebo okrepitve Društva narodov, ki naj postane vrhovni zaščitnik miru, tesno povezanost z državami Male antante, zlasti z Jugoslavijo in zavezništvo s Francijo. O češkoslovaško ruski pogodbi je rekel, da je čisto obrambna in da nikogar ne ograža. Zato da se je tudi izjalovila gonja, ki jo je uprizoril del inozemskega tiska zaradi nje proti Češkoslovaški. Odnosaji z Nemčijo so bili v zadnjem času redni. Gonja, ki so jo vodile nemške radijske postaje proti Češkoslovaški, ni bila s tem v skladu. Dr. Krofta je poudarjal, da želi Češkoslovaška živeti z Nemčijo v miru in prijateljstvu. Na-

zadnje je izjavil upanje, da bo končno prišlo do ureditve katoliške cerkve na Češkoslovaškem, in je naglasil, da ostane Češkoslovaška kljub vsem spletkam zvesta demokraciji in mirovni misli.

Po dunajskih vesteh

so v Avstriji razočarani nad italijanskim stališčem proti povratku Habsburžanov,

zato z napovedanim potovanjem avstrijskega kancelarja dr. Schuschnigga v Rim ne bo nič. Na Dunaju so prepričani, da je Rim, ki je bil kazal veliko prijateljstvo nasproti Avstriji, zavzel to stališče na pritisk Berlina.

V Rimu se je sestal veliki fašistični svet, katerega najvažnejša razprava je bila

o vojaški pripravljenosti Italije

O tem je podal poročilo Mussolini sam in naglasil, da je misel razorožitve končno pokopana. Italija da mora zaradi tega poskrbeti za primerno oborožitev. Veliki fašistični svet je med drugim sklenil vojaško službo za vse Italijane v starosti od 18 do 55 let, ki so sposobni za vojaške. Drugi važni sklep je izjava vzajemnosti s španskimi Francovimi nacionalisti. Veliki fašistični svet je poslal Francu posebne pozdrave. Zunanji minister grof Ciano je v svojem govoru pozdravljal Franca, češ, da bi njegova zmaga pomenila konec boljševiških poskusov v tem delu Evrope.

Po zadnjih vesteh iz Španije

so republikanske čete zasedle predmestja Toleda,

ki so jih Francove čete zapustile. Mesto je od vseh strani obkoljeno od republikancev. Pred Madridom ni posebnih izprememb. Francove čete so izvršile nekaj napadov, a so bile odbite. Francovo topništvo že nekaj dni obstreljuje Madrid s težkimi granatami. Na severu se je baskiškim četam, kakor poročajo iz Bilbao, posrečilo vdreti v Francove postojanke pri Calamuji. Baski so zaplenili več nemških pušk in mnogo municije. Vlade (republikanske) čete napredujejo tudi pri zavzemanju Ovieda.

ADVOKAT

dr. BORIS PUC

JE OTVORIL ODVETNIŠKO PISARNO
v Ljubljani, Dalmatinova ulica 7.
Telefon 25-33 Pošt. ček. račun 12.405.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na mariborskem sejmu so se za kg žive teže trgovali: debeli voli po 3,90 do 4,25, pošdebeli 3,40 do 4,10, vprežni voli po 3,30 do 3,70; bikli za klanje po 3,20 do 3,50, klavne krave debele po 3 do 4, plemenske krave po 2,90 do 3,65, krave klobasarice po 2 do 2,60 Din, molzne krave po 3,10 do 3,30, breje krave po 2,80 pa do 3,50, mlada živina po 3,70 do 4,60, teleta po 4,50 do 6 Din. Prasci 5 do 6 tednov stari so bili po 70 do 110, 7 do 9 tednov stari po 120 do 135, 3 do 4 mesece po 160 do 200, 5 do 7 mesecev po 240 do 320, 8 do 10 mesecev po 350 do 580, eno leto stari po 800 do 950 Din. Cena svinjam za kg žive teže je bila 5,50 do 7,25, za kg mrtve teže pa 8 do 10,50 Din.

SVINJE. Na mariborskem sejmu so prodajali prasce, 4 do 6 tednov stare po 75 do 110, 7 do 9 tednov stare po 120 do 135, 3 do 4 mesece po 160 do 200, 5 do 7 mesecev po 240 do 320, 8 do 10 mesecev po 350 do 580, eno leto stare po 800 do 950 Din za rilec. Mesne cene so bile za kg žive teže od 5,50 do 7,25, za kg mrtve teže pa od 8 do 10,50 Din.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (s prišteto premijo):

1 nizozemski goldinar za 23,93 do 24,07 Din;

1 nemška marka za 17,56 do 17,70 Din;

1 angleški funt šterling za 213,31 do 215,36 Din;

1 ameriški dolar za 43,38 do 43,75 Din;

100 francoskih frankov za 202,17 do 204,61 Din;

100 češkoslovaških kron za 152,33 do 153,44 Din;

100 italijanskih lir za 229,24 do 232,32 Din.

Vojna škoda je bila po 400 Din, investicijsko posojilo pa po 88 Din. Avstrijski šilingi so bili v zasebnem kliringu po 7,90 Din, nemški čeki pa po 12,10 Din.

31 TONE BRDAR:

Velika ljubezen

ROMAN IZ PRETEKLIH DNI

»V norišnici pri Benetkah.«

»V norišnici?« se je začudil detektiv, kakor bi ga kdo udaril po obrazu »To se mi je zdelo. Torej v Italiji? Lopovi so me spravili čez mejo?«

»Grof Rochefort, kaj ne, mojster? Vsaj tako sem razumel strežnika!«

»Da, tako je dejal,« je pritrdil detektiv.

»Ali naju ne morejo opazovati in poslušati?« je še vprašal

»Brez skrbi bodite, mojster! Jaz slišim vsak korak,« ga je potolažil fant.

»Sedi k meni, dragi moj! Ali si bil morda že tu, ko so me prepeljali v to hišo?«

»Jaz sem že skoraj tri tedne tu,« je fant odvrnil »Prišel nisem prisiljen, ampak sam od sebe.«

»Zakaj? Saj si vendar čisto zdrave pameti,« je začuden odgovoril Smit

»Posebne vzroke sem imel. Nekoč sem bil na policijskem ravnateljstvu, kjer je zbudila mojo pozornost stara ženska, ki je razburjeno zahtevala, naj poizvedujejo za njeno gospodarico, ki je izginila pred meseci. Uradniki so mi potem povedali, da ženska ni pri zdravi pameti in da je stvar že davno pojasnjena.«

»Ali si se ponudil ženski, da ji boš pomagal?« je vprašal detektiv.

»Da! Najprej mi ni zaupala, naposled pa mi je le povedala vso zgodbo. Prišla je bila z gospo, ki se je imenovala Evgenija Rochefortova iz Amerike. Hoteli sta h gospojnemu očetu. V Parizu pa je bil neki bratranec, grof Rochefort, ki je hotel Evgenijo na vsak način za ženo, ker je bila veliko podedovala v Ameriki. Stara Zaneta je imenovala grofa zahrbtnega lopova in je svetovala svoji gospe, naj ga spodi. Sicer pa ta tako ni marala zanj. Vendar je skupaj z bratrancem odpotovala na grad svojega očeta. Od tistega časa pa Zaneta ni več slišala o njej. Trdila je, da jo je grof od strani, umoril ali kam zaprl. Vendar pa strežnica ni izgubila poguma, ker je imela dovolj denarja, da je poizvedovala. Plačevala je vohonom, ki pa seveda niso nič storili. Naposled je spoznala, da so jo goljufali. Jaz nisem zahteval nič drugega od nje, kakor da se je obvezala, da mi bo dala obljubljeni nagrado, ko najdem njeno mlado gospodarico. S tem sem si pridobil njeno zaupanje. Naredil sem načrt. Pisal sem vam, mojster, kaj nameravam in sem vas prosil za dovoljenje. Zal tega pisma niste prejeli. Kmalu sem našel neko sled, ki se je pozneje izkazala za napačno.«

»Prevaral te je grof Rochefort. Kaj ni tako?« je pripomnil detektiv.

»To moram v svojo sramoto pripoznati,« je odvrnil David. »Kmalu sem odkril to prevaro. Ker je mlada kontesa izginila ali na poti v očetov grad, ali pa nazaj grede, sem si mislil, da moram najprej poizvedovati v bližini markijevega gradu. Rochefort je zagrozil stari Zaneti, da jo bo dal zapreti med norce. Tako mi je šinila v

glavo misel, da je morda napravil podobno s konteso. Različne stvari so me napotile, da sem jo šel iskat sem, v Benetke.«

»Tvoja misel ni bila slaba, moj dragi, a vendar je napačna,« je dejal Filip Smit in se žalostno nasmehnil.

XXVI.

BREZ POMOČI

Cvetka in njena uboga prijateljica sta preživeli strašno noč. Ostali sta sami s stari služabnikom pri markiju, ki je tako naglo odšel na drugi svet.

Drugi dan poln bolečin in solza, je prišel Rochefort se ni pokazal. Služabništvo je hodilo okoli zmešano in potrto. Rochefort sem mu je naznanil gospodarjevo smrt. Razer tega pa so izvedeli služabniki se to, česar jim grof ni povedal, da je namreč prišla markijeva hči, ki so jo imeli za mrtvo.

Ta novica je vplivala nanje. Njihova zvestoba do grofa se je jela majati.

Tudi grof Rochefort je prebedel to noč v skrbeh. Tla so se mu začela majati pod nogami. Zdaj more le še vse izgubiti, ali vse pridobiti.

Bled, jezen in izmučen je sedel zjutraj pri zajtrku, ko se je pripeljal skozi obokana vrata voz na dvorišče.

»Kdo prihaja?« se je vprašal grof v skrbeh.

Ko pa je zagledal zdravnika, se je pomislil, misleč, da mu ta ne more škodovati.

Za doktorjem Poljancem je stopil majhen, star gospod z voza. Rochefort se je stresel, ko je v njem spoznal notarja svojega strica, gospoda Savarina iz Pariza.

»Kakor nalašč prihajate, gospod Savarin!«

Sejmi

6. marca: Slovenjgradec;
8. marca: Pištanj, Velika Loka;
9. marca: Kotoriba, Kamnik;
10. marca: Hodoš, Kostivnica, Raka, Dol pri Hrastniku, Smuk, Spodnja Polskava, Kapela pri Brežicah, Sv. Jurij ob Taboru;
11. marca: Čušperk, Gradac v Beli Krajini, Slovenska Bistrica;
12. marca: Dolenji Logatec, Drnovo, Kotredež, Radovljica, Sv. Jurij ob južni železnici, Sv. Lovrenc na Dravskem polju, Turjak, Vesela gora (krški srez);
13. marca: Loka pri Zidanem mostu.

Drobne vesti

= S finančnim zakonom ne bo spreminjena uredba o likvidaciji kmečkih dolgov. Že prejšnji teden smo poročali o vsebini amandmana, s katerim naj bi se spremenila v važnih točkah uredba o likvidaciji kmečkih dolgov. Po najnovejših vesteh iz Beograda, pa vlada ne bo predlagala nikakega amandmana k finančnemu zakonu, s katerim bi se spreminjala uredba o likvidaciji kmečkih dolgov. Potrebne spremembe uredbe bodo izdane s posebno uredbo na osnovi pooblastila, ki ga ima vlada za izdajanje gospodarskih uredb v finančnem zakonu.

= Kmetijske zadruge in kmečka razdružitev. Agencija Avala objavlja: Neki listi so pisali, da se pripravlja sprememba uredbe o likvidaciji kmetičkih dolgov tako, da bodo dolžniki kmetijskih zadrug izzeti od določil uredbe. Na pristojnem mestu smo dobili pojasnilo, da ta vest ni resnična.

= Četrta milijona nedvignjenih dobitkov Vojne škode. Kakor je znano, zastarajo nedvignjeni dobitki Vojne škode v teku enega leta od dne žrebanja, in sicer v korist invalidskega sklada. Dobitki, ki so bil izžrebani 2. marca lanskega leta, zastarajo torej 2. marca letos. Lani je bilo 2. marca izžrebanih 173 dobitkov v vrednosti 1,5 milijona Din. Doslej pa je izplačanih šele 141 dobitkov v vrednosti 1.239.000 Din, tako da znaša vsota nedvignjenih dobitkov samo pri tem žrebanju 261.000 Din. Ker se vrše vsako leto štiri žrebanja, lahko računa invalidski sklad z

dohodkom 1 milijona dinarjev letno samo od teh nedvignjenih dobitkov.

= Za nakup semenskega krompirja raznih vrst pri češkoslovaških selekcijskih združenjih je ministrski svet dovolil kmetijskemu ministru okrog 173.200 dinarjev kredita. Ta krompir se bo razdelil banovinom, in sicer samo trem. Banska uprava v Novem Sadu dobi 50, banska uprava v Splitu 25, ostalih 25 odstotkov pa vrdarska banovina. Potrebno bi bilo, da bi dobila tudi naša banovina izvorni semenski krompir, ki ga tako bridko potrebuje.

= Dražba kožuhovine v Ljubljani bo nepreklicno 8. t. m. kot zadnja v tekočem letu. Lovci vedo, da po dražbah »Divje kože« najboljša vnovčijo svoje blago. Med najavljenimi kupci je tudi interesent za nakup 40.000 do 50.000 poljših kož starih živali. Kdor ima torej kože starih polhov letošnjega lova, naj jih takoj pošlje »Divji koži«. Ljubljana, velesojem, ki še sprejema tudi kožuhovino vseh ostalih vrst divjačine.

= Kletarski tečaj bo v soboto 6. t. m. na banovinski kmetijski šoli na Grmu. Obravnavalo se bo ravnanje z vinom s posebnim ozrom na letnik 1936. Tečaj bo trajal od 8. do 12. ure dopoldne in od 14. do 17. popoldne. Oddaljeni udeleženci dobijo na zavodu kosilo.

DOPISI

DOL PRI HRASTNIKU. Ob priliki najine zlate poroke sva doživela od svojih dragih tovarišev, tovarišic, prijateljev in znancev toliko ljubeznive pozornosti in prejela toliko prisrčnih čestitk, da nama je nemogoče drugače, kakor po tem potu izraziti vsem svojo najlepšo in najvdanejšo zahvalo. Anton in Jerica Gnuš.

IVANJKOVCI. Društvo kmečkih fantov in deklet s Huma pri Ormožu uprizaro 7. t. m. ob pol 16. v dvorani g. Petovarja pretresljivo Bevkovo dramo »Materin greh«. Drama nam prikazuje žaloigro kmetijskega doma, katero je povzročila svetovna vojna. Prijatelji lepe igre, posetite predstavo v čim večjem številu!

LITIJA. (Smrtna kosa). Te dni smo imeli pri nas kar tri primere nagle smrti. Vdova po urarju in vodji meroizkusnega urada

ga Tiranova, ki je stanovala na Glavnem trgu, je bila pri jutrnji maši. Ko se je vrnila domov si je hotela skuhati zajtrk. Začela je devati drva v štedilnik. Pa jo je obšla slabost in zgrudila se je na tla. Našel jo je eden izmed sosedovih. Nezavestno gospo so spravili brž v posteljo in poklicali zdravnika, a ji ni bilo več pomoči. Prijubljeno gospo so pokopali ob številni udeležbi občinstva. Smrt pa je ugrabila tudi malo učenko osnovne šole 12letno Miciko Perniškovo. Dekletce je nenadno zbolelo. Poklicani zdravnik je ugotovil vnetje možganske mreže in je naročil prevoz v ljubljansko bolnišnico. Čez nekaj dni pa je dospela vest, da je mala solarica dotrpela. Micika je bila pridna učenka in v precejšnji pomoč domačim. — Na Brezjem pri Smartnem pa so pokopali ženo bivšega župana g. Hostnika. Ga Marija je praznovala dober teden pred smrtjo z'ato poroko s svojim možem Leopoldom. Takrat so imeli na Brezjah velik dogodek. Družina je številna in je bilo na zlati poroki kakih 70 svatov. Za blago ženo žaluje razen vdovca še osem sinov in ena hči.

MALA NEDELJA. Na občnem zboru tukajšnje JRZ je bilo med drugim razglašeno, da se mora čim prej postaviti pri Maši Nedelji Katoliški dom Napredni ljudje nimajo seveda ničesar proti tej zidavi in smatrajo celo, da je zdrava konkurenca na kulturnem polju lahko le v obojestransko korist, seveda če te konkurenčne akcije ne vodijo sovraštvo, mrznja in zavist. Pač pa moramo odločno odkloniti neresnične trditve, da so prisiljeni k zidavi le zaradi tega, ker jim sokolska četa ne odstopi svojih prostorov za prireditve turkajšnjega Slomškovega prosvetnega društva. Ta trditve ne drži. Le pri zadnji zadevni prošnji jim ni bilo mogoče za naprošene nedelje odstopiti doma, ker ga je potrebovala četa za svoje delovanje. Vse to jim je bilo sporočeno ter istočasno naznanjamo, kdaj v marcu jim je društveni dom za njihovo igro na razpolago. V tem primeru velja pač spet naš prileški pregovor: Vsakši izgovor je dober, če ga tudi mačka na repi privleče.

MALA NEDELJA. Sokolska četa je imela 14. t. m. občni zbor, ki je pokazal, da se sokolstvo tudi na deželi krepko brani proti nasprotnikom. Zelo so se zmotili tisti, ki so prerokovali četi skorajšnji konec. Med le-

se je obrnil k njemu Rochefort, ki je komaj zatajeval svojo jezo, dočim se za zdravnika sploh ni zmenil.

»Poklican sem bil,« je odgovoril notar. »Prejel sem brzojavko od markize Evgenije. Ona je tu? Povejte mi vendar, kako se je to zgodilo? Takoj, ko sem prejel brzojavko, sem odpotoval in med potjo sem srečal tega gospoda, ki mi je povedal, da je marki nevarno bolan.«

»Prišli ste v hišo žalosti, gospod Savarin. Marki, žal ni več živ!« je tedaj dejal Rochefort.

Notarju je od presenečenja padel cilindar iz roke.

»Kaj? Mrtev je?« je preplašen vzkliknil. »Da, snoči je iznenada umrl. Presenečenje in razburjenje, ko je spet ugledal Evgenijo, je bilo tako nepričakovano in ga je toliko potrla, da ga je zadela kap.«

»To je strašno!« je vzdihnil notar.

Tudi doktor Poljanec je bil presenečen. Vendar ni čisto verjel Rochefortovi razlagi, ampak je odhitel k markizijevim sobam.

Rochefort se je zganil, kakor bi bil hotel skočiti za njim, a premislil si je in je skoraj s silo potegnil starega notarja za seboj v sprejemni salon.

Starec se je čudil takemu nenavadnemu obnašanju, Rochefort pa mu je odločno dejal:

»Najprej poslušajte mene, gospod Savarin! O Evgeniji vam še nisem povedal ničesar. Vedite, da je znorela.«

»Sami se boste prepričali o tem,« je hladno nadaljeval. »Pripovedovala vam bo fantastično zgodbo, nove obdolžitve proti meni. Obtožila me bo strašnih stvari. Tudi pri svojem očetju me je očrnila in to mu je dalo zadnji udarec.«

»Nebeški oče!« je vzdihnil notar, ki ga je ta novica potrla.

Preden ga je mogel Rochefort zadržati, je planil ven in odhitel v markizijevo sobo.

Mrtvaški duh mu je zavel nasproti. Pri postelji umrlega očeta je stala Evgenija med doktorjem in Cvetko.

Notar se je ustavil in žalostno pogledal prijateljev mrtvaški obraz.

Ko ga je Evgenija ugledala, je pohitela k njemu, ga prišla za roko.

Savarin je poznal Evgenijo še kot otroka in jo je imel zmerom zelo rad. In Evgenija je imela veliko zaupanje vanj. Dobrosrčni, toda slabotni stari gospod je bil njen očetovski prijatelj.

Evgenija mu je povedala vse, kar se je zgodilo. Razkrila mu je vse spletke in hudobije Rochefortove, potožila mu je svojo nesrečo in ga prosila, naj bo njen varuh in zaščitnik.

»On je kriv smrti mojega očeta! On je morilec! Vedel je, kako bolan je moj oče! Zato je mojega očeta tako hudo razjezil, da ga je mislil oče ustreliti. Oh, zdaj mi je žal, da tega nisem dopustila.«

Evgenijina pojasnila so navdala notarja s strahom in studom, a zbudila so v njem tudi dvom.

Spomnil se je, da mu je Rochefort pravil o Evgenijini blaznosti, zato ni mogel brezpogojno verjeti vsemu, kar mu je pripovedovala.

Evgenija je kmalu opazila, da se na tega prijatelja ne more zanesti. Videla je, da se boji Rocheforta. To jo je užalostilo in potrla. In vendar mu je rekla:

»Ostanite pri meni, gospod Savarin! Vse drugo bo prišlo samo ob sebi!«

»Ko bi mi le bilo mogoče,« je v zadregi tožil

stari gospod. »Toda* ne morem. Še danes se moram vrniti v Pariz.«

»Res? V tem težkem položaju me mislite pustiti?« je očitala dejala Evgenija.

»Resnično, ne gre drugače. Tudi vi pod temi razmerami ne morete ostati tu. Pojdite z menoj, ljuba markiza.«

»Kaj? Da bi zapustila svojega mrtvega očeta?« je vzkliknila Evgenija. »Ne! Tu ostanem, dokler ne bo vse končano!«

»Da — da! Prav imate,« je pritrdil notar. »Govoril bom z vašim bratrančem Klementom —«

»Ta mora takoj oditi. Ne trpim ga več tu. Povejte mu to! Če noče iti prostovoljno, bom poklicala orožnike. V mesto pošljem po pomoč!«

»Ljuba markiza, nikar! ne delajte škandalov,« jo je prosil bojazljivi notar.

»Razložite mu, da sem zdaj jaz gospodarka,« je odločno rekla Evgenija. »Povejte to tudi služabništvu! Kdor noče ubogati mojih ukazov, naj takoj gre!«

Notar je odšel. V glavi se mu je mešalo od vsega tega, kar je slišal. Ko je odšel, je Cvetka žalostno dejala doktorju Poljancu, ki je molče poslušal pogovor:

»Na tega moža se ne moremo zanesti. Čisto smo zapuščeni. Tudi vi, gospod doktor, ne morete nič storiti za nas. Oh, kaj naj storiva dve slabotni ženski?«

»Jaz ne morem zapustiti svojih bolnikov, drugače bi ostal v gradu,« je odgovoril zdravnik. »Nekoč ste mi nekaj pravili o Kolarjevem Juriju, gospodična Cvetka. Ali ne bi bilo dobro njega poklicati sem?«

»Da, da, seveda. Pisala bom župniku na Je-

tom je odpadlo le tako članstvo, ki ni spadalo v četo. Zelo umestno je bilo geslo na krasno prirejenem odru: »Ni toliko važno, koliko nas je, važno je, kdo smo!« Zbor je vodil starosta br. Ivan Čeh iz skrbno pripravljenih poročil se je moglo razbrati, koliko požrtvovalnega dela je bilo med letom izvršeno. Nova uprava z br. Ivanom Čehom na čelu je jamstvo, da lahko četa samozavestno stopa v šesto leto obstoja. Sprejeti načrt Petrove petletke obsega javno čitalnico, izpopolnitev odra, dozidavo doma in ureditev letnega telovadišča. Želimo sokolski četi ob njenem petletnem jubileju čim več uspeha.

POLZELA. V petek 26 februarja se je srečal z Abrahamom naš prijatelj g. Franc Šuster. Pred 50 leti zjutraj ga je prinesla štokrka k Majarončku. Kot izučen zidar je služil pri pionirjih v Ptuj. Med vojno je bil na vseh frontah, a l. 1919. je šel kot dobrovoljec pomagat Prekmurcem zoper »Teremtete«, kakor sam pripoveduje. Dasi je za glavo višji od nas navadnih zemljanov, jo je vendar povsod srečno odnesel. L. 1921. se je priženil na daleč slovečo gostilno pri Orgelbauerju, katero je kot dober narodnjak takoj prekrstil v Orglježa. Kot vzoren gostilničar in izvrsten šaljivec je znan in priljubljen po vsej Savinjski dolini. Udejstvuje se pri vseh društvih. 30 let je član gasilcev, podporni član tukajšnjega Sokola že iz njegove ustanovitve in zaradi svojega imenitnega basa povsod priljubljen pevec. Noben siromak ne zapusti njegove hiše brez daru. Za resnično potrebne ubožce imasta on in njegova blaga žena vedno odprte roke. Svoje deco vzgajata v strogem narodnem duhu. »Domovina« in napredni listi so vedno na mizi. Vsi njegovi prijatelji mu kličejo: France, še na mnoga letal M. N.

ŠT. JANŽ PRI VELENJU. V nedeljo 21. februarja je imelo Prosvetno društvo občni zbor. Izvoljen je bil delno stari odbor, kar pa ni po volji vsem članom. Izvoljen je bil na željo novega g. župnika, ki še ne pozna tukajšnjih razmer. Gdč. tajnica je podala splošno sliko o društvenem delovanju v preteklem letu. Po njenem zapisniku je imela društvena knjižnica okrog 500 knjig. Izposojalo si je knjige 15 članov. Ko pa je po-

ročala knjižničarka, smo slišali, da ima knjižnica 372 knjig in da si jih je v preteklem letu izposojalo 8 članov. Komu naj verjamemo? Povedala nam je tudi, da je g. župnik daroval društvu 360 knjig za majhno odškodnino. Velikodušen dar! Na koncu je govoril še g. župnik in tudi omenil: »V »Domovini« se nekdo poteguje za to, da bi se v Št. Janžu ustanovil Sokol in da naša društva mirujejo.« G. župnik je govoril dalje, da niso prej mogli začeti dela v društvu, ker je bil preveč drugje zaposljen. Naposled je bilo še vpisovanje novih članov. Toda bilo je precej klaverno. Večina fantov je zapustila dvorano, čeprav se je g. župnik na vse načine trudil, da bi jih priklical nazaj. Prejšnja leta je bila članarina in izposojnina za knjige 7 dinarjev. Letos je pa članarina 10 Din in 50 par do 1 Din izposojnine od knjige. Napredujemo! — Še nekaj besed v popravilo dopisa v »Domovini« z dne 18. februarja. Na novo leto je bila igra »Logarjeva sinova« dobro obiskana. Toda pri ponavljanju je bilo več »gledalcev« v bližini gostilni kakor v dvorani. Tudi igralci (nekateri) niso bili dobro izvežbani.

TRŽIŠČE NA DOLENJSKEM (Smrt na kosa). V Spodnjih Vodalah je preminula za kapjo ga. Jožefa Flajsova, posestnica in gostilničarka. Pokojna je bila blaga duša in odkritega značaja ter je rada pomagala siromakom, ki so jo zaradi njenih dobrih del splošno nazivali mamo. Bila je vzorna gospodinja in vseskozi napredna. Svoje sinove in hčerko je vzgojila v naprednem duhu. Udejstvovala se je tudi v društvih, dokler ji je zdravje dopuščalo. Po smrti moža leta 1923. je sama kljub rahlemu zdravju vodila posestvo in znano gostilno na Dulu. Kako zelo priljubljena je bila Flajsova mama, je pričal njen pogreb, katerega se je udeležilo nešteto znancev iz bližine in daljne okolice. V sprevodu je bilo več odličnih oseb, med drugimi ravnatelj šentjanškega premogovnika g. inž. Červinka. Na čelu spreveda je korakalo Prvo gospodarsko dobrodelno društvo iz Tržišča, katerega ustanovna članica je bila pokojna, za njim pa gasilska četa iz Mokronoga. Pevski zbor Sokola iz Št. Janža je zanel rajnki pri odhodu iz hiše žalosti, v cerkvi in na pokopališču. Pokojno gosno so položili k večnemu nočniku na župniškem pokopališču v Trži-

šču. Naj ji bo lahka domača gruda. Preostanim naše globoko sožalje!

SV. VID PRI GROBELNEM. Pri nas bo v soboto 13. t. m. živinski in kramarski sejem namesto 14. t. m., ker je ta dan nedelja. Vstop za živino je prost in se vabijo kupci in prodajalci v obilnem številu.

Opomin naročnikom, lanskim zaostankarjem!

Naročnikom, ki imajo še zaostanke na naročnini za preteklo leto, smo v eni izmed zadnjih števil priložili položnice. Ker sta minila dva meseca od novega leta, ne moremo na plačilo stare naročnine več čakati. Zato prosimo prizadete še enkrat, da storo svojo dolžnost nasproti listu, ki so ga v pretekli dobi prejeli in tudi radi brati! Plačajte brez odloga ta dolg, da si zagotovite še nadaljnje prejemanje lista.

Uprava »Domovine«

Domače novosti

* Glavni odbor Jugoslovenske nacionalne stranke je imel te dni v Beogradu sejo, katere se je udeležilo vseh 87 članov. Otvorili je sejo z daljšim govorom predsednik Živković in poudarjal programske točke JNS, ki čisto ustrezajo pravim življenjskim potrebam države in naroda. Samo s tem, da se strnemo v čvrsto povezane vrste in da preidemo preko vseh razlik preteklosti, bomo lahko kot nosilci zdrave jugoslovenske politike po hudi borbi naposled tudi zmagali. V daljših izjavanjih je g. Živković naglašal, da je bila stranka pripravljena podpreti z vsom sredstvi vlado, ko se je sprožilo vprašanje o uvedbi demokracije in svobodoumnejše vladavine. V zvezi s hrvatskim vprašanjem, je izjavil, da se to vprašanje ne sme reševati iz vidika prevzema ali obdržanja oblasti, marveč kot skupno notranje državno vprašanje v duhu nedeljive državne celote in narodnega edinstva. Izvajanja predsednika Živkovića so zbudila toplo pritrjevanje. Sledila so poročila Jovana Banjanina o političnem položaju, glavnega tajnika, senatorja dr. Kramarja, o potrebi in načinu preosnove sreskih in bano-

senice. Ta bo poklical Jurija, ki pride lahko že jutri k nam.«

»Napišite pismo takoj! Vzajem ga s seboj in ga pošljem po selu naravnost na Jesenice,« je dejal doktor.

Med tem je šel notar h grofu Rochefortu, da mu sporoči neprijetni ukaz.

»Da, prav tako je, kakor sem si mislil,« je hinavsko vzdihnil. »Vi imate dovolj razumnosti in izkušnje, ljubi gospod Savarin, da ne verjamete takim pravljicam. Nepotrebno je, da bi vam dokazoval, kako blazne so Evgenijine trditve.«

»Hm — hm!« je stokal in pokašljeval notar. »Res ne vem, kaj naj si o tem mislim, gospod grof.«

»Saj veste, gospod Savarin, da preide naslov mojega strica name.«

»Na dediča, seveda,« je živahno pritrdil stari gospod.

»Ali jaz morda nisem dedič?« se je razjezil Rochefort. »Moj stric je naredil oporoko. To dobro veste, saj je spravljen pri vas.«

»Da, toda oporoka je postala zdaj brez pomena,« je ugovarjal notar.

»Zakaj pa?« je vprašal Rochefort.

»Ker je markijeva hči živa. Zdaj velja druga oporoka.«

»Katera?« je vprašal Rochefort, ki mu je postajalo čedalje bolj vroče.

»Da je markiza Evgenija edini dedič. Ona je posestnica očetove hiše v Parizu, tega gradu in vsega drugega premoženja. Vi dobite posestvo v Lipici in na leto deset tisoč frankov.«

Rochefort je skoraj okamenel. Torej se je vendar uračunal, kakor mu je dejal stric malo pred smrtjo. Obraz se mu je skremžil od jeze.

»Kaj? Jaz naj bom odpravljen s tako beračijo?« je jezno zaškripal. Zase zahtevam večji del dediščine. O tem se bom še pogovoril z Evgenijo.«

»To bi bilo pač najbolje. Sporazum bi vam v tem slučaju toplo priporočal.«

»Vi se pač ne morete strinjati s tem, da sem tako krivično zapostavljen,« se mu je dobričal Rochefort.

»Razložil bom to Evgeniji. Pomirite se, bomo že vse uredili. Toda zdaj vas Evgenija sovraži in zato vam svetujem, da se ravnate po njenih željah.«

»In kaj želi Evgenija od mene?«

»Da se peljete še danes z menoj v Pariz!«

Rochefort se je zjezil. Obrniti se je moral, da je skrnil svojo jezo pred stari gospodom.

»Pojutrišnjem bo pogreb vašega strica in na pogreb se vrneva,« je tolažeče dejal notar.

»Med tem se bo Evgenija pomirila. Upam, da se bomo poravnali ob krsti njenega očeta, ko bo njeno srce ganjeno in omečano.«

»Bolje bi bilo, če bi ostal Evgeniji v pomoč. Ker hoče, da grem, pa pojdem,« je na videz mirno dejal Rochefort.

»Dobrosrčni notar je bil zadovoljen s tem, kar je dosegel in je odhitel, da bi povedal Evgeniji o svojem uspehu. Našel jo je samo s Cvetko. Doktor Poljanec je bil že odšel s pisemko. Doktor Kolarjevega Jurija. Presenečeni sta prijateljici poslušali starega gospoda in mu nista mogli verjeti.

»Premotil vas je, ta prebrisan goljuf, dobri gospod Savarin,« je dejala Evgenija. »Mene ne bo premotil. Upam, da pojde res iz gradu. Dokler je tu, midve nisva varni pred njim, prijatelj pa nimava nobenega.«

Notarja je to očitanje zadelo, a prepričan je

bil, da Evgenija napačno sodi Rocheforta. Popoldne se je notar poslovil. Rochefort ga je s slugo res spremil. Cvetka in Evgenija sta stali pri oknu in se nista mogli načuditi, ko sta videli, da je Rochefort stopil za notariem v kočijo. Ali se bo vrnil? Ali sta morda rešeni smrtnega sovražnika?

Tega nista mogli verjeti in s strahom in trepetom sta čakali noči. Naselili sta se v dveh sobah, ki sta bili zraven velikega poslopja, na drugi strani dvorane.

Zvečer sta šli Cvetka in Evgenija v dvorano, da bi bedeli pri mrtvem markiju. Pokleknila sta ob odru in njun jok je zmotil tišino.

Ko je Evgenija še vsa žalostna molila ob krsti svojega očeta, se je odpravila Cvetka po stopnicah v svojo sobo nekaj iskat. Prav tedaj, ko se je hotela vrniti, pa je zaslišala tihe korake na hodniku.

Spoznala je po korakih, da sta dva moška. Približala sta se njeni sobi in se ustavila pred vrati.

V istem trenutku, ko je neka roka od zunanaj pritisknila na kljuko, je Cvetka naglo obrnila ključ.

»Zaklenjeno je,« je zaslišala mrmranje. »Ni je.«

»Gotovo je v drugem delu. Nič ne bosta opazili, da sva tu,« se je oglasil drug glas.

Cvetka se je stresla in s strahom pomislila: »Rochefort je tukaj!«

Koraki so se oddaljili. Previdno je Cvetka odprla vrata in se ozrla po hodniku. V svitu svetilke je opazila dva moška, Rocheforta in njegovega slugo Blaža, ki sta izginila v neki izbi.

(Dalje.)

vinskih organizacij JNS po vsej državi in senatorja Milana Popovića o izvedbi strankarne organizacije po banovinah.

* **Borba med JEZ in krščansko-socialnim delavstvom**, včlanjenim v Jugoslovanski strokovni zvezi, se vrši že nekaj mesecev. »Slovenec« stalno napada Jugoslovansko strokovno zvezo, ki mu pa ne ostaja ničesar dolžna. Glasilo JSZ »Delavska Pravica« piše med drugim: »Kdor čita vse napade na JSZ, se mora nujno vprašati, čemu to. Ob splošnem bobnajočem ognju siplje katoliško časopisje ogenj in žveplo v vrste našega delavstva... Po časopisju iščejo smeti v naših vrstah, jih po svoje razkopljajo in kar jim ne prija in bi služilo resnici, pustijo, vse drugo razpihujejo do neskončnosti, obenem pa kažejo s prstom katoliški javnosti, češ: pogledajte jih, kakšni so... Tudi danes je vzrok napadov samo politično strankarsko udejstvovanje. Odgovorni činitelji so ustanovili svojo delavsko organizacijo. Zato se mora JSZ zbrisati s sveta. Ta svoj pravi namen pa hočejo skriti, zato stopajo v javnost z očitkom, da je JSZ premalo katoliška da zavaja svoje članstvo v marksizem, komunizem«. Članek se zaključuje z odločno izjavo, da bo krščansko-socialno delavstvo strankarsko politična vprašanja reševalo samo, istočasno pa bo znalo tudi braniti neodvisnost svoje strokovne organizacije. Da je spor s krščanskimi socialci globlji, kakor se je prvotno mislilo, dokazuje najbolj dejstvo, da snujejo krščanski socialci na združni podlagi lastno tiskarno, ki se bo imenovala Delavska tiskarna, da se tako osvobodijo odvisnosti od Jugoslovanske tiskarne, v kateri se zdaj tiska njih glasilo »Delavska Pravica«.

* **V Perziji zdaj ne potrebujejo delavcev.** Agencija Avala zanika resničnost vesti nekaterih listov o razmerah v Perziji, na podlagi česar si je naše delavstvo ustvarilo sliko o lahki zaposlitvi v tej državi. Naprošena od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje pričbuje agencija tole pojasnilo: »Za tani se je neka angleška tvrdka, ki sodeluje pri gradnji transiranske železnice, obrnila do ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje s prošnjo, da bi nabralo med nami 100 dobrih specializovanih klesarjev, zidarjev in minarjev za omenjena dela. Ta skupina našega delavstva je pripravljena za odhod v Iran in s tem je ustrezno žejam ome-

njenega angleškega podjetja. Podjetja, ki grade transiransko železnico, za zdaj nimajo potrebe po novem delavstvu in so zato vse časopisne vesti o nadaljnjem nabiranju naših delavcev za Iran neresnične.

* **Brezplačno zdravljenje v javnih bolnišnicah.** Državni nameščenci in upokojenci so deležni brezplačnega zdravljenja samo v javnih bolnišnicah, to je v državnih in banovinskih, in sicer v tretjem razredu. Če si izberejo II. razred, morajo doplačati razliko med III. in II. razredom, to je 20 Din dnevno. Državne bolnišnice so: splošna bolnišnica, bolnišnica za ženske bolezni in bolnišnici za duševne bolezni v Ljubljani in v Novem Celju. Vse ostale javne bolnišnice so banovinske. Na klinikah in v privatnih bolnišnicah nimajo niti aktivni uradniki niti upokojenci popusta. Teh ugodnosti so deležni tudi njih rodbinski člani ne glede na to, ali prejemajo zanje rodbinske doklade ali ne. Potrdila za brezplačno zdravljenje izdaja nakazalni urad (finančna direkcija itd.) na zahtevo bolnišnice; ni torej treba upokojencem že prej iskati teh potrdil

* **Odlomki iz poslanskih govorov.** V narodni skupščini je zdaj razprava o državnem proračunu. Nastopa mnogo govornikov. Iz teh govorov je beograjska »Politika« objavila nekaj odlomkov. Tako je rekel poslanec Peter Kosović med drugim: »Jaz menim, da so Srbi in Hrvati en narod. To prepričanje sem kot dete vsesal vase z maternim mlekom. Tako so me učili v osnovni in v vseh drugih šolah, a tudi danes sem tega prepričanja. A kaj se dela zdaj? Zgodovinar sem po poklicu, pa mi ni znano, da bi se kak narod na svetu osvobodil in zedinil s — pogajanjem«. Poslanec bivši minister dr. Aleksander Mijović je rekel: »Znana mi je borba, ki se vrši med vsako vlado in državnim zborom. Tudi vam je znana ta borba. Motijo pa se vsaka vlada in člani vlade, ki mislijo, da bo do na dobišku, ako bo okrnjen ugled narodne skupščine. Ne more, gospodje, obstati močna in velika vlada brez širokega naslona na narode«. Poslanec dr. Miloš Rašović pa je dejal: »Bil sem dolga leta državniški predstavnik v Švici. Nekoč so na neki pogreb prišli švicarski ministri peš. Rumunski tovariš jih je začudeno vprašal, kako je to mogoče. Švicarski minister pa mu je odgovoril: Da, mi hodimo peš. Mi smo siromaki.

a zato mi nikomur ničesar ne dolgujemo in pri nas nihče ne trpi lakote«.

* **Buren Ljotičev zbor v Beogradu** Za zadnjega februarja ob 9. dopoldne je bilo napovedano v prostorih beograjskega kinematografa »Triglava« zbravanje pristašev Ljotiča. Že pred zbravanjem se je zbrala večja skupina ljudi in navalila v prostore, kjer bi se moral vršiti shod. Razbili so s kamenjem vsa okna in povzročili znatno škodo. Reditelji zbrovanja so branili vstop v dvorano in je bilo pri tej priliki poškodovanih več ljudi na beh straneh, med njimi nekateri tako, hudo, da so jih morali prepeljati z rešilnim avtomobilom. Policija je aretirala več izgreznikov in jih pridržala v zaporu. Ob določeni uri je prispel g. Ljotić s spremstvom, burno pozdravljan od svojih pristašev. Na shodu je imel daljši govor, ki ga je označil kot obracun z obrekovalci. V svojem govoru je ostro obsodil prej omenjeni napad ter se je nato bavil z delniško družbo, o kateri so pisali listi, da je njen ustanovitelj žid, čeprav velja za ustanovo Ljotičevih ljudi. Ta družba naj bi poglobila gospodarske stike z Nemčijo. Ljotić je obsojal gonjo, ki se je začela z namenom spraviti zadevo v sramotno luč, toda obrekovalci bodo imeli priliko dokazati svoje trditve pred sodiščem. Tehnična unija bi mogla le koristiti izmenjavi dobrin med Jugoslavijo in Nemčijo, v čemer pa ni nič nečastnega. Končno je Ljotić pozval tisk, ki o tem piše, naj pove, v čem je prav za prava afera, ker je sploh ni.

* **Saleško obrtništvo je zborovalo.** Predzadnje nekeje se je vršila v Soštanju letna skupščina Zruženja obrtnikov. Iz izčrpnih poročil posnemamo, da šteje združenje polanski spojitvi z Zruženjem minarjev in Zruženjem obrtnikov lesnih, kovinarskih in sorodnih strok 141 članov. Med letom je bilo izdanih 13 novih dovoljenj, obrt pa so odjavili za stalno štirje člani in začasno dva. Vencev je bilo vpisanih 21, pomočnikov pa 10. Za odposlanec v okrožni odbor obrtniških združenj so bili izvoljeni Zelič Franc iz Soštanja, Glušić Karel iz Pesja in Gorionik Franc iz Smartna. Zanimiva je bila razprava o sedanjem položaju obrtništva. Odločni činitelji ne smejo presojati obrtniških prošenj in zahtev, ako hočejo, da bo obrtnik ostal vse dolžnosti izvršujoč ud države. Resna izvajanja govornikov so pokazala obupne raz-

Po Merku J. M.:

3

SRCE JE ZMAGALO

»Richard?« Podgoršek je čul iz tega Verinega vzklika nenadno veselje. Videl je, kako se ji je blede obraz spet pobarval, in spoznal, da je bil Vera spravljen iz ravnotežja le nesporazum.

Saj si tudi ni mogel misliti, da bi bil mladi oficir, prazen lepotec, zbudil v Veri kakšno toplejšo čustvo. Preponosna je Vera za takega mladeniča.

»Edita se je torej res zagledala v lepo uniformo! Čuden okus!« je rekla Vera čez čas s svojim starim smehom, ki je tako sproščeno zazvenel v očetovo uho.

Svarila pa si oče le ni mogel prihraniti zdaj, ko je spoznal, komu velja Verina tajna ljubezen.

»Kazumljivejšje bi mi bilo, če bi si gospodična Edita izbrala starejšega, Ivana,« je pripomnil, kolikor se je dalo nebrizno in suho, ne da bi pogledal hčer. »Seveda, lahkoživec ne misli na poroko. Pol dučeta prijetnih pustolovščin mu je ljubše kakor lepa Američanka.«

Vera je plavala zdaj v takem morju sreče, da je tudi očetovi pomisleki niso iztirili.

»Prost je! Prost je!« je vriskala njena glava. Kaj hoče še več! Saj ni nikdar upala, da bo prišel prosit za njeno roko. Naj ima svoje ljubezenske pustolovščine, samo da nima nobena druga polne pravice nanj. Dokler nima zaročenke, dokler ne misli resno

na nobeno drugo, tako dolgo sme ona misliti nanj in hrepeneti po njem.

Naenkrat je postala popustljivejša nasproti sami sebi. Nič več se ni upirala čustvu, ki je bilo močnejše od nje same. Po obupnem strahu, ki ga je pretrpela, je hotela svojemu srcu privoščiti kratko prazniško razpoloženje, se veseliti, da ga bo spet videla in da bo lahko nasproti Editi spet dobra, se veseliti na prijetne ure v njegovi bližini, ki se ji obtajo.

Saj je tako lepo na svetu. Morje se leskeče veselo v svoji zelenkasti modrini in omamno diši lipa na domačem vrtu.

Sosedna vila se je polnila z gosti. Ivan je bil prišel, da bo pomagal krasiti dvorano in zabavati goste. Tudi lepa nevesta je že bivala pri bodočem tustu. Zenina je še zadrževala služba v mestu. Vera je slišala od zgodnega jutra do poznega večera zadovoljne glasove s Klenovčevega vrta. Elegantne svetle obleke so zdaj zdaj šumele skozi vrt. Ivan se je prav dobro počutil med številnimi čednimi mladimi damami. Tudi Vera je bila nekajkrat pri Klenovčevih, vesela kakor ostala družba in z neomajnim sklepom, da hoče vedro uživati lepo sedanost.

Prihodnje jutro bo zaročna slavnost. Vera je sedela z ročnim delom, darilom za Edito, na katerem je bilo treba še nekaj popraviti, v tihem domačem vrtu na skritem prostorku, kamor se je bila skrivaj splazila. V tem kotičku poleg utice je lahko neopaženo poslušala vesel smeh s soslednega vrta in moško Ivanovo govorjenje, ki jo je prevzemalo z vso opamnljivo silo. Gosto grmičevje, ki je ločilo oba vrta, jo je skrivalo. Priznavala je sama sebi, da je to slabost, ker se vdaja tem ču-

stvom, toda gnalo jo je nepremagljivo hrepenenje, da bi bila enkrat v Ivanovi bližini, ne da bi ji bilo treba zatajevati svoje razpoloženje. V zabavo gostov so postavili na Klenovčevem vrtu strelno tarčo. Mladim damam je napravljalno mnogo veselja streljanje s flobertovko. Vedri deklitji glasovi so kričali, se smejali in vriskali v radostni zmešnjavi, medsebojno zasmehovali nespretnosti v streljanju in splošno občudovali mojstrske strele učitelja Ivana, ki jih je s smešno strogostjo uril v streljanju.

»Gospodična Gerta, če boste gledali gospodično Edito, namesto da bi v redu pomerili, boste ustrelili pol kilometra nad tarčo.«

Prerokovanje se je menda uresničilo, zakaj strelu je sledil splošen krohot.

»Drage dame, preden sprostite, morate pogledati skozi vezir! Takole!« Ivan je vzel flobertovko in ustrelil.

»Spet ste zadeli v črno! Spet v črno! Da, kdor zna. Vi ste zares odlični strelci.«

»Prosim vas, nikaka umetnost ni, streljati v tarčo, ki stoji lepo pri miru! Poglejte, takoj se bom osmešil, če bom skušal zadeti tistega vrabca tam.«

Ivan je dvignil puško in sprožil. Sledil je smeh, zakaj vrabec je veselo odletel. Toda zdajci je krohot prenehal zaradi boleznega vzkrika za grmičevjem.

Prestrašeni so se mladi ljudje spogledali. Ivan je odložil puško in v trenutku preplezal ograjo. Dekleta, ki so plašno gledala za njim, so zapazila, kako je Ivan zdajci vztrepetal. Hkratu se je izza zelenega grmovja spet slišalo žalostno stokanje.

Ivan je okamenel. Pred njim je sedela Ve-

mere, v katere so obrtništvo potisnili previsoka davčna odmera, stalno naraščajoče šušmarstvo in konkurenca industrijskih podjetij. Obrtnik je upravičen zahtevati, da mu odlučujoči činitelji v hudem času prisrsko priskočijo na pomoč. Zborovalci so se zavzeli med drugim za prisilno starostno in nezgodno zavarovanje in za zakon proti šušmarstvu.

* **Gradbena dela na cesti Maribor—Št. Ilj.** Te dni je gradbeni minister odobril licitacijo gradbenih del na državni cesti Maribor—Št. Ilj ter priznal mariborsko tvrdko Nasimbent za prevzemnika celotnih del. Odobren je tudi proračun za modernizacijo te važne ceste v znesku petih milijonov dinarjev. Cestna dela se bodo kmalu začela.

* **Frankovci so nedavno napadli upravo »Hrvatskega dnevnika«** v Zagrebu. Ko je policija posredovala, je prišla tudi nekaj demonstrantov, ki so vsi frankovski študentje. Frankovci so se sicer včlanili v Mačkovo hrvaško gibanje, vendar pa so bili zadnji čas večkrat nezadovoljni s pisanjem tega lista. Neposredni povod pa jim je dala proslava obletnice smrti dr. Starčevića, ki so jo mačkovi najavili za deveto uro dopoldne, a frankovci za deseto. Trgovci pa so se ravnali po navodilih mačkovcev in sklenili, da bodo med deveto in deseto uro zaprli lokale. Skupina frankovskih študentov pa je prišla pred upravo lista in zahtevala, naj uradniki urad zapro za časa frankovske proslave. Ker tega niso storili, so demonstrantje upravo napadli.

* **Preosnova naših radijskih postaj.** V pošt-nem ministrstvu je bil te dni posvet članov finančnega odbora narodne skupščine in pošt-nega ministra dr. Branka Kačuderčiča. Razpravljali so o vprašanju razširjenja obstoječih radijskih postaj. Sklenjeno je bilo, da bodo radijske družbe v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani same povečale radijske postaje, in sicer tako-le: Beograd bi imel sto kilovatov z re- lejnim postajama v Skoplju in Sarajevu. Zagreb 20 kilovatov z re- lejno postajo v Splitu in Ljubljana 20 kilovatov z zvezno postajo v Mariboru.

* **Gradnja mostu pri Zaloгу.** V proračun okrajnega cestnega odbora za Ljubljano in okolico je vnešena tudi postavka 50 tisoč Din kot prispevek k stroškom za gradnjo železobetonskega mostu čez Ljubljano pri Zalo-gu. Stroški za gradnjo tega mostu so prera-

čunani na približno milijon dinarjev. Nov most je prav potreben, kajti sedanji leseni most ne more več zmagovati prometa in tudi ne kljubovati povodnjim.

* **119 let stari Bosanec** je umrl v Banji Luki. Piše se Nuro Halilović. Bil je najstarejši človek v vsej vrbaski banovini. Doma je bil iz Albanije, odkoder se je pred 40 leti preselil v Banjo Luko.

* **Mož s tremi ženami in 38 otroki je umrl.** V Zivinicah pri Tuzli v Bosni je umrl musliman Ibrahim Topajić. Stef je 103 leta. V svojem življenju ni pil alkohola, pač pa je vsak dan pokadil ogromno cigaret. Po'eg treh živih žen je imel 38 otrok. Vsega skupaj se je oženil 24 krat.

* **Učitelja so odstavili in na njegovo mesto namestili poštarja.** V šoli v vasi Miločajni v žičkem srezu poučuje že nekaj tednov vaški poštar Vučković. Pravega učitelja so vaščani enostavno odstavili, ker se ni hotel preseliti iz stare šole v novo, katero so vaščani sami zgradili. Učitelj je trdil, da nova šola ni primerno zgrajena, vaščani so pa zadevo kar na kratko rešili: Ti si odstavljen, na tvoje mesto pa pride poštar, ki je med nami najbolj pismen.

* **Podružnica zveze absolventov kmetijskih šol v Mariboru** vabi absolvente iz bivše Štajerske na širše zborovanje, ki bo 7. t. m. v vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Dnevni red: Pozdrav predsednika (Droic Vinko); Kmetijska zbornica in njen pomen; Pomen zavarovanja uslužbencev vseh absolventov kmetijskih in absolventk kmetijskih gospodinjstev pri Pokojniškem zavodu po zgledu Čehoslovaške; Pomen dela absolventk kmetijskih šol (Plateisova Anica); Zaposlitev absolventov pri občinah in pri kmetijskih nadaljevalnih tečajih (Doberšek Tit); Ustanovitev okrožja absolventov kmetijskih šol v Mariboru za ozemlje bivše Štajerske (Lešnik Ludvik); Zaposlitev naših absolventov, ne pa drugih in tujih (Markovič Anton); Skupen nastop zaradi uradniškega položaja absolventov in absolventk kmetijskih šol s Srbi in Hrvati (Droic Vinko); Kakšna naj bi bila »Brazda«, da bi ustrezala našim zahtevam (Bukovnik Martin); Izlet v Čehoslovaško in Avstrijo; Izlet v Bolgarijo (Droic Vinko); Raznoterosti. Udeleženci, ki so oddaljeni, naj pošljejo naslove, da se jim naro-

či skupno kosilo, na naslov: Droic Vinko, inštruktor, vinarska in sadjarska šola v Mariboru.

* **Smrt pod kolesom žage.** Na žagi posestnika Petra Kašmana v Kapli se je pripetila grozna nesreča. 58letni žagar Anton Doberšek je s sekuro čistil kolo žage, ki je bilo vse v ledu, da bi žaga lahko začela obratovati. Ko je s sekuro razbil led ob kolesu, se je kolo nepričakovano zavrtelo in je pritisnilo Dobrška ob zid. Pri tem mu je zdrobilo prsni koš in strlo roke, tako da je obležal mrtev. Orožniki so uvedli preiskavo, ki je ugotovila, da se je smrtna nesreča pripetila brez tuje krivde. Pokojnik je bil priden delavec.

* **Smrt z alkoholom zastrupljenega otročka.** V Čebinah pri Sv. Planini je zadela posestnika Bariča huda nesreča. Pri sosedu je kuhala žganja neki 17letni duševno omejen fant. Kuhanje žganja je prišla v družbi z nekim drugim otrokom gledat tudi Baričeva 4letna hčerka. Fant je oba otroka nekaj časa gledal nato pa jima je natočil po en kozarec topnega žganja, ki sta ga otroka tudi spila. Učinek je bil usoden: 4letna deklica se je kmalu onesvestila. Ker je niso mogli obuditi k zavesti, so jo oddali v travniško bolnišnico. Bilo pa je že prepozno in je otrok umrl za zastrupljenjem z alkoholom.

* **Smrt dečka v vrelih pomijah.** V Plitvicah pri Apačah se je pripetila strašna nesreča. Na dvorišču posestnice Alojzije Vargo ve se je igral njen 7letni rejnec Alajz Cesar. Nesreča je hotela, da je deček padel v korito, napolnjeno z vrelini pomijami. Nesrečni deček je naslednjega dne umrl za hudimi opeklinami.

* **Usodna igra.** V Selnici ob Dravi se je pripetila med igro dveh dečkov huda nesreča. 15letni učenec osnovne šole Leopold Mernik se je igral s prav toliko stariim tovarišem Alojzjem Pevcem. Streljala sta iz otroške puške z lesenim nabojem, v katerega sta pritrčila žebelj. Nesreča je hotela, da se je Pevcu puška nepričakovano sprožila takrat, ko je stal svojemu tovarišu nasproti. Naboj je zadela Mernika v desno oko, ki mu je na mestu steklo. Dečka so prepejali v mariborsko bolnišnico. Poškodovanec bo na eno oko s'ep.

* **Zaradi zastrupljenja z alkoholom je umrl.** 27letnega posestnikovega sina Antona Horvata iz Dornave so te dni prepejali v bol-

ra, se zvijala od bolečin in tiščala roko na okrvavljeni obraz.

Krepkemu možu so se tresla kclena, ko je skočil k njej in jo ujel v roke, da se ni nezavestna zgrudila na tla. Ko je onesveščena omahnila roka z obraza, je Ivan hripavo kričnil od prepadenosti.

Okol! Okol! Tik njenega lepega očesa je krvaveča rana!

Sledili so trenutki splošne zmešnjave. Nekaj gospodov je preskočilo ograjo, da pomaga Ivanu. Dame, ki niso mogle prenesti pogleda na onesveščeno poškodovanko, so med jokom zbežale v hišo. Vse je križem vpilo in tekalo. V obeh vilah je bilo silno razburjenje. Vero so odnesli v hišo, potem pa je zunaj na vrto-vih nastal globok, mračen molk. Bilo je, kakor bi se zdajci vsul na cvetoči košček zemlje uničujoč plaz. Vsa veselost se je v nekaj trenutkih izpremenila v tesnobo in grozo.

Ivan je brez klobuka zdiral iz hiše in zdrđdal z avtom po cesti, žareči od solnčne pripeke, k zdravniku. Staremu možu ni niti pustil, da bi se preoblekel, temveč ga je prijel in posadil v vozilo. Med potjo je še na pošti telefoniral v mesto specialistu, ki naj se takoj pripelje z avtom.

Dobrohotnemu staremu zdravniku, ki mu je bil doslej le predmet za zbijanje šal, je zdaj gledal z zaupanjem v obraz.

»Huda nesreča! Huda nesreča!« je govoril stari zdravnik, ko je pregledoval rano onesveščene. »Da, da, s strelnim orožjem ne ravna človek nikdar dovolj previdno.«

Ivan je obupaval, ko je videl, da se stari zdravnik ne razume bogve kako na rane ob očeh. Kakor stražnik se je vstopil Ivan zunaj pred hišo in čakal specialista iz mesta. Gle-

dal je po cesti in vzdihoval v nestrpnosti. Naposled je le pridrdral avto z zdravnikom.

Na Ivanovo neskrbno in veselo življenje je prvič padla mračna senca. Prvič ga je zla usoda zgrabila s svojo neusmiljeno roko. Doslej je imel v vsem, česar se je lotil, le srečo.

Po dolgi, mučni uri je stopil mestni zdravnik iz hiše. Spremljala ga je gospa Podgorškova, katere objokani obraz je Ivana navdala še z večjo potrptostjo. Koliko gorja je napravil Podgorškovi rodbini! In vendar je v resnici njegova kriyda prav majhna. Koliko večjih lahkomišelnosti je že zakrivil v življenju in vendar za nobeno izmed njih ni bil tako kruto kaznovan od zle usode kakor zdaj.

Kar mešalo se mu je v glavi spričo mušnih misli in ugibanja o zahrbtnosti usode Hitro je stopil k zdravniku in sunkovito izpregovoril: »Ali je oko izgubljeno, gospod zdravnik?«

Zdravnik je skomignil z ramami. »Čisto izgubljeno ne bo!« je rekel. »Takole za las je manikalo, da ni bila nesreča še hujša, mnogo hujša.«

4.

Tedni so minili. Zaroka se je slavila prav tiho. Odpovedali so naročeni godbi in opustili vse zabavne točke, ki so jih bili že pripravili. Soba v Podgorškovi vili, ki je bila zmerom zastrta s temnimi zavesami, je učinkovala na Klenovčevo vilo kakor klicanje k resnosti. Vera je morala ležati v temi z obvezo na očesu. Gospa Klenovčeva je prišla pogosto povpraševati po Verinem zdravju in je kazala veliko skrb. Edita je prinesla vsak dan cvetlice. Stari gledališki ravnatelj Gorjup, ki se je bil spet vrnil, je dnevno poslal Veri prekrasen šopek. Od vseh lepot obmor-

skega poletja je uživala uboga bolnica v svoji temni sobi le sladki vonj rož. Toda včasih je prav ta vonj, ki je vel po sobi, zbujal v njej neznosno bridkost.

V prvih dneh je preveč telesno trpela in je zato manj čutila duševne bolečine. Potem pa ko se je rana celila, je spet mislila na svojo okolico in se je že tudi prizadevala lajšati staršem žalostno bolniško strežbo. Vedela je, da so skupni obedni sprtih očetja in matere nekaj neznosnega. Slišala je iz očetovega glasu vse njegovo silno trpljenje. Včasih se ji je seveda hotelo zdeti, da je v razmerju staršev zavoljo skupne nesreče, ki ju je zadela, nastala neka prijetna izprememba. Zdelo se ji je, da oba med seboj nič več ne skoparita tako z besedami kakor poprej in da mati nič več ne govori tako trdo in malomarno z očetom. Bili so trenutki ko je Vera temo okoli sebe prenašala z veliko potrpežljivostjo v vselem upanju, da bo prav nična nesreča morda prinesla spravo med roditeljema. Če izgubi oko, pa si bosta vsaj oče in mati spet dobra.

Vera pa se ni zmerom tako vdajala v usodo. V temi okoli sebe in v brezkončni samoti, v kateri je slišala le šepetanje listja na drevju in pljuskanje valov, je začutila včasih vročično žejo po ljubezni, po sreči. Pa je v to hrepenenje udarila kruta zavest: Konec! Konec za zmerom! Napol slepa bo! Nihče je ne bo več maral!

Včasih se je dvignil v njej divji odpor proti njemu, ki ji je bil to storil, ji ukradel mir in ji še vtisnil v obraz znamenje. Vedela je, da prav za prav ni bil kriv, toda prišli so trenutki, v katerih bi ga mogla sovražiti, v katerih je vzdihovala v blazino: »Zakaj me ni smrtno zadell! V srce, ne v oko!...«

mišnico, kjer se je ugotovilo, da se je preveč napil zganja. Nesrečnik je za posledicami zastrupljenja umrl.

* **Nesreča na Počehovskem klanecu pred sodniki.** Oktobra je bil povožen na Počehovskem klanecu pri Mariboru Štefan Žižek in je za posledicami poškodb umrl. Povožil ga je posestnikov 21letni sin Josip Klemenčič od Sv. Marjete ob Pesnici s kolesom ter se je zagovarjal te dni pred okrožnim sodiščem. Omenjenega dne je Žižek pomagal voziti posestniku Rudolfu Hetzlu poljske pridilke iz Pesnice v Radvanje. Vozila sta pravilno po desni strani. Ko pa sta prispela na Počehovskem klanecu tik Pečevnikove opekarne, jima je pridrvel z veliko hitrostjo nasproti kolesar, ki je imel na kolesu neko deklo. Bil je obtoženi Klemenčič. Zaradi težke obremenitve ni mogel zavirati kolesa in voziti po pravilni levi strani, temveč je drvel po sredini. Hetzl se mu je pravočasno umaknil, Žižek pa ni mogel več odskočiti, pa se je Klemenčič z vso silo zaletel vanj. Pri tem so vsi trije padli po tleh. Žižek pa je pri padcu udaril z glavo ob kamen in obležal nezavesten. Prebil si je lobanjo in kmašu v bočnišnici umrl. Klemenčič se zagovarja, da je zakrivil nesrečo. Žižek sam, ker se ni pravočasno umaknil. Obsojen je bil na pet mesecev zapora, pogojno na dve leti.

* **Zasledovan pustolovec iz Švice.** Na dan so prišla sleparstva švicarskega državljan, komaj 27letnega Matije Zogga, ki ga zasledujejo oblasti križem države. Mož je prispel v našo državo že lani s tovarišem Pavlom Reinschardom. Najprej sta se mudila v Dubrovniku. Kmalu pa sta se preselila na Sušak, dalje v Split, Zagreb, Metković, Sarajevo in Beograd. Obeh je zmanjkalo iz kraja, ko so jima postala tla prevročna. Iz Beograda sta jo mahnila v Ljubljano, nato pa sta se preselila v Celje, kjer sta ostala najdalje. Vmes sta prihajala tudi v Ljubljano in Maribor. Zogg, ki je po poklicu ključavničar, se je izdajal v Celju za inženjerja in je obiskal v okolici več posestnikov, s katerimi se je dogovarjal zaradi najema posestev v svrhu gojitve sočivja za izvoz v Švico. S tem je našel priliko za sleparjenje na debele, po vrh je poskušal še žrtve v mestu. Lotil se je celo tovariša Reinscharda in ga opeharil za zimsko suknjo in fotografski aparat. Od neke

ga celjskega privatnega uradnika si je izposodil par gojzerc, od nekega trgovskega potnika 600 Din in za več tisoč dinarjev osle paril razne Celjane. Pred dnevi se je Zogg odpeljal v Ljubljano, nato pa neznan kam izginil. Baje živi z neko ločenko, s katero se je seznanil v vlakcu. Njegovim sladkim besedam je verjela tudi ona in sta se menda preselila nekam na Hrvaško.

* **Kontrolo vžigalnikov izrabljajo nepridivri.** V mariborski okolici se je dogodil primer, da je začel neznan mlajši človek ustavljanje na cesti delavce, ki so šli od dela, in jim je govoril, da je finančni stražnik v civilu. Začel jih je kar preiskavati in jim pleniti vžigalnike. Nekateri so se upirali, pa jih je pustil pri miru, drugim, pohlevnejšim, pa je potbral več vžigalnikov. Pozneje so ugotovili, da to ni bil finančni organ, temveč navaden zlikovec, ki je izrabljal priliko in si nabral poim žep vžigalnikov.

* **Avtomobilske gume so rezali.** Pred 13 leti so neznanci na Bledu prerezali vse gume na avtomobilu Ivana Avsenika iz Begunj. Kljub takratnemu preiskovanju, krivcev niso dobili in je g. Avsenik to že skoro pozabil. Pred kratkim pa je dobil pismo, v katerem mu nekdo poroča, da mu je gume prerezal neki kmet iz Blejskega sela, ki je bil v pismu imenovan G. Avsenik je takoj drugi dan šel do kmeta, ki je krivdo priznal. Izjavil je še, da je on prerezal le eno gumo, ostale pa so pokvarili drugi, ki jim je oblast zdaj že na sledi in bo proti njim v kratkem vložena tožba. Za odškodnino je Avsenik dobil od kmeta kravo. Ako bi pa kmeta tožil, bi ga danes stala takratna lahkomišljenost precej tisočakov.

* **Izropana trgovina.** Te dni so neznanci storili izropaljo trgovino Ivana Špraha v Zg. Radvanju. Vlomilci so odnesli za preko 10.000 dinarjev raznega blaga.

* **Hitro so ga prijeli.** Skozi tako zvani Orni les pri Sv. Lenartu v Slov. goricah je šla šentlenarska orožniška patrula in srečala moža s težkim nahrbtnikom. Pa ga je vprašala, kaj ima v nahrbtniku. Mož je pokazal 12 zaklanih kokoši, za katere je trdil, da jih je kupil od neznanca v Ljutomeru. Moža, ki se piše Bernhard Rudolf so orožniki nato pozvali na orožniško postajo. Ko so se vrnili do mov, je bila že na postaji Trstenjakova Marija, posestnica od Sv. Lenarta in razburjeno

pripovedovala, da so ji bile čez noč ukradene kokoši. Orožniki so potegnili iz nahrbtnika ka zaklane živali, ki jih je Trstenjakova spoznala za svoje. Tatu so spravili v zapore.

* **13letni šolar morilec.** Nedavno se je na Bizelskem zgodil grozen zločin. Domov so se vračali trije šolarji, 13letni Egidij Štetner, 15letni Avgust Žnidarič in še eden njihov tovariš. V šoli so se med seboj stepili z bičl. Žnidarič je zagrozil Štetnerju z debelim koncem bičevnika. Štetner pa je potegnili iz žepa dolg nož, se zagnal na Žnidariča in mu zasadi nož naravnost v sree. Žnidarič je napravil še kakke tri korake, nato pa se je zgrudil mrtev na tla. Nesrečni sta zdaj dve hiši na Bizelskem. Avgust Žnidarič je bil edini sin, pa tudi Egidij Štetner je edini sin svojih staršev in bo nosil pečat morilca do smrti.

* **Kovance je ponarejal.** 21letni zaposleni rudar Reberšek Ivan iz Dolenje vasi je bil osumljen, da ponareja kovance. Orožniki so napravili pri njem nenadno preiskavo in v sletih našli štiri odlitke iz mavca in tri kalupe iz svinca. Poleg tega so zaplenili še en izdelan in en ponesrečen petdesetdinarski kovancec, dalje še svinca in cinka za kakih 10 kovancev. To je seveda zadostovalo, da so ga odvedli na orožniško postajo, kjer pa je zatrjeval, da je kovance sicer za kratek čas izdeloval, vendar pa jih ni razpečeval.

* **Lastno domačijo je zažgal.** Na orožniški postaji v Smartnem v Tuhinjski dolini se je oglasil Golob Janez iz Spodnjih Palovč ter izjavil, da mu je zgorela vsa domačija. Po krajšem zasliševanju sta šla dva orožnika z možem na lice mesta in se je nato začelo podrobnejše zasliševanje. Naposled je mož priznal, da je sam zažgal in da je bil zavarovan pri dveh zavarovalnicah skupno za 18.000 Din. Goloba so orožniki odvedli v zapore kamniškega sodišča.

* **Aretacija pustolovca.** V zapore okrožnega sodišča v Novem mestu je bil priveden neki Jezeršek Alojzij, po poklicu elektrotehnik. Jezerška so bili že dalje časa iskali zaradi sleparstev in podobnih grehov. Aretirali so ga v Škofji Loki, kjer je kot eleganten mož vzbujal veliko pozornost.

* **Bratu je s sekuro razklal glavo.** V Breganskem selu sta pred domačo hišo sekala drva brata Andrej in Anton Godec. Sredi dela pa je med obema prišlo do prerekanja. An-

Tudi Ivan je preživljal hude tedne. On, ki sicer ni ljubil mirnega življenja v vili, je bil zdaj vesel, da so bili vsi gosti zapustili hišo, in je prosil mater, da mu nadaljne obiske prihrani. Veslal je dolge ure po morju ali pa je sedel na vrtu in kadil cigareto za cigareto. Mračne misli so ga mučile brez konca in kraja. Tako zelo se je izpremenil, da je mati včasih smatrala za potrebno, tolažiti ga.

Naj si nikar ne žene tega naključja tako k srcu. Saj ni mogel vedeti, da je bila za grmičevjem Vera...

»Če ne bi streljal, bi imela Vera še obe očesi zdravi. To dejstvo je neizpodbitno. Pomisli, mati: oko! Kako moreš tako izgubo za vse življenje preboleti. Četudi je oko delno rešeno, bo vendar za zmerom slabše videla z njim.«

In gospa Klenovčeva je globoko zavzdihnila. Slutila je, kaj bo posledica tega: Ivan bo prosil Vero za roko. V svojem materinskem ponosu je menila, da Vera naposled že lahko žrtvuje oko za njenega ljubljena Ivana.

Jesen se je že tiho bližala. Vera je prvič spet smela na vrt. Na divji trti, ki je rasla čez verando, so viseli prvi rdeči listi. Grički zadaj so se jasneje odražali kakor poleti. Vetr, ki je pihal z morja, ji je bil kakor prijeten prijatelj. Prijazno so jo božali glasovi lahkega pljuskanja valov ob obrežje. V prvi uri svobode je čutila samo veliko srečo, da sme spet vdihavati prost zrak in da sme spet gledati.

Njena soba je bila izpremenjena v pravcat cvetlični vrt. Od vseh strani so ji prinašali cvetlice in darila in neprestano je dobivala pisma. Vendar jo je mučil strah pred srečanjem ljudi, pred sočutnimi pogledi, s katerimi jo bodo pomilovali. Dolgo, dolgo je sedela pred

ogledalom, ko so ji bili odyzeli obvezo. V prvem trenutku, katerega se je bila tako zelo bala je pač olajšano zavzdihnila. Njenega obraza rana ne kazi tako zelo, kakor si je prej predstavljala. Poškodovano oko se le od blizu malo loči od nepoškodovanega. Rana se je zacelila in od nje je ostala majhna nevšečna brazgotina. Ko pa je začela misliti na Ivana, ki je bil tak prijatelj neokrnjene ženske lepote je postala spet žalostna. Ivan, ki ji je skazil lepoto, je zanjo za zmerom izgubljen. Samo obzirnost nasproti očetu, ki se ji je zadel zdaj po dolgih tednih, ko ga je smela spet videti, tako postaran, tako zagrenjen ji je dala moč, da je lahko zadrževala solze.

Odkar Vera ni več potrebovala postrežbe, sta oče in mati spet stopala drug mimo drugega brez besed kakor dva tujca. Tudi to je Vero bolelo...

Prva je obiskala Vero Edita.

»Bleda si, a zato zanimiva,« ji je živahno zatrjevala Edita. »Pa mnogo lepša si postala, res mnogo lepša. Hvala Bogu, da se je nesreča tako lepo izravnala.«

Edita je bila tudi prisotna, ko je Vero obiskala gospa Klenovčeva. Mlada Američanka je pomagala premostiti nevšečnosti, ker gospa Klenovčeva kljub prizadevanju, da bi bila čim prijaznejša, ni mogla skriti svojega nerazpoloženja.

Vera je zlasti trepetala pred trenutkom, ko jo bo obiskal Ivan. Rada bi se mu izognila, a je vedela, da je to nemogoče.

Čprav se je tistega trenutka bala, je bila vendar precej mirna, ko je naposled stopil pred njo s šopkom rdečih rož v roki. Še nikdar ga ni videla tako resnega, tako vsega v zadregi.

»To so bili strašni tedni!« je rekel. »Hvala Bogu, da so vas spet izpustili iz ujetništva v tisti mračni sobi, ki sem jo dan in noč gledal pred seboj kot večer očitek!«

Oklevaje, plaho ji je potem pogledal v obraz, v oko. Začutila je, da jo je pomiloval.

»Vera, ali vidite prav tako kakor prej?« jo je vprašal.

»Vidim,« je rekla, toda njegovo pomilovanje ji je bilo neznosno.

»Ali mi boste kdaj odpustili zlo, ki sem vam ga storil?« je vzkliknil in ji proseče pomolil roko.

Njen odpor proti njemu je pred njegovim prosečim glasom kar splahnel, kakor bi ga bil veter odnesel.

Prikimala je.

»Bilo je nesrečno naključje, gospod Klenovec! Nimam pravice, očitati vam krivdo.«

Ivan pa je kljub temu ostal mračen in redkobeseden. Kmalu se je poslovil. Ko ji je podal roko, jo je s svečanim glasom zaprosil, naj mu za jutri spet dovoli obisk. Začudeno je Vera gledala za njim.

(Dalje.)

GOSPOD PROFESOR

Uradnik (v letovišču): »Jaz vsako jutro najprej odprem okno in pogledam, kakšno je vreme.«

Profesor: »To napravim jaz bolj preprosto. Hlapcu sem naročil, naj mi o lepem vremenu čevlje osnaži tako, da se bodo svetili, ob grdem vremenu pa naj jih namaže z mastjo. Zdaj mi je treba zjutraj samo pogledati čevlje, pa že vem, kakšno je vreme.«

ton je namreč hotel izvesti napad na župana Žerčiča in k temu pritegniti tudi svojega brata Andreja, ki pa o tem ni hotel ničesar slišati, temveč je Antonu celo zagrozil, da ga bo ovadil orožnikom. Po prepiru je Anton šel v kuhinjo, kjer se je spril še s svojo sestro Pavlo. Ko je Andrej slišal jok sestre, je stekel s sekuro v roki v kuhinjo na pomoč sestri. V veliki razburjenosti je dvakrat zamahnil s sekuro po bratovi glavi, da se je ta takoj zrušil na tla. Smrtno ranjenega Antona so propeljali v bolnišnico, kjer je še istega dne umrl. Te dni se je Andrej Godec zaradi uboja brata Antona zagovarjal pred novomeškim senatom trojice, češ da je dejanje storil v veliki razburjenosti in zmedenosti. Sodišče ga je obsodilo na poldrugo leto strogega zapora.

* Smrten padec v Dravo pred sodniki. Lani je nekoč zvečer propeljal lastnik broda v Mežju g. Ivan Merdavs okrog 50 delavcev iz Hutterjeve tovarne od meljske na pobreško stran. Med delavci na brodu je bila tudi delavka Olga Švarčeva, ki se je z ostalimi vred vračala z dela domov. V gneči in temi pa ni opazila, da brod še ni čisto ob bregu, zato je padla v reko. Njen usoden padec so komaj opazili najbližji ljudje, vendar je trajalo nekaj minut, preden so se zavedli, kaj se je prav za prav zgodilo ter obvestili o tem brodarja, ki je nemudno skočil v čoln ter zavesljal po reki za utopljenko. Zaradi teme in narasle vode pa je ni mogel najti. O tej nesreči se je vršila preiskava ki pa ni mogla najti nobenega krivca. Vendar pa je mož pokojne delavke Anton Švarc vložil proti brodarju Merdavsu pri okrožnem sodišču v Mariboru tožbo. V ob ožnici dolži brodarja Merdavsa, da je s svojo nepažnjo zakrivil nesrečo in smrt njegove žene. Te dni se je vršila razprava in je bil Ivan Merdavs oproščen.

* Sredi petja se je ustrelila v srce. Nedavno zvečer je sedela 35letna vdova in posestnikova hčerka Josipina Kosijeva iz Kasaz pri Petrovčah z manjšo družbo v gostilniški sobi celjskega hotela. Bila je videti dobre volje in je pela z ostalo družbo. Nenadno pa si je med petjem neopazno nastavila samokres na levo stran prsi in sprožila. Krogla ji je predrila srce. Kosijeva je v trenutku prenehala peti, položila je samokres na mizo in se zgrudila s stola mrtva na tla. Mož Kosijeve je izvršil pred leti samomor. Kosijevi, ki je bila živčno bolna, je umrl pred dvema mesecema edini otrok. To jo je silno potrkalo in večkrat je izjavila, da življenje nima zanjo nobenega smisla več.

POPOTNIKOVA TORBA Ivanjkovski občinski proračun

Ivanjkovci, marca
Te dni je bil proračun tukajšnje občine na vpogled občanom in se je 1. t. m. vršila proračunska seja.

Naša občina je bila v teku zadnjih dveh proračunskih let okrnjena, in sicer ji je bila odvzeta v proračunskem letu 1935-36 davčna občina Plešivica, v proračunskem letu 1936-37 pa bivša upravna občina Lahonci in Zvab od bivše upravne občine Rumeča. Prebivalstvo se je znižalo od 3852 na 2964, davčna podlaga od 144.690 na 103.358 Din. Ubožni proračun izkazuje 22.200 Din potrebcin (v tekočem proračunu 16.800), od teh je krito z dohodki ubožnega sklada 1200 Din (1200), a 21.000 Din (15.100) je prispevek iz redne občinske blagajne.

Redni proračun izkazuje razhodke za osebne izdatke 28.800 Din (28.800). V tem znesku so zapopadene plače predsedniku, delovodji, služitelju, zvaničniku, babici in konjaču.

Materialni razhodki so določeni takole: za občno upravno službo 12.490 Din (15.960), za osebno in imovinsko varnost 1500 Din (2200), za narodno prosveto 12.496 Din (55.296), za plačilo zaostalih računov 40.000 Din, za gradbeno stroko 12.000 Din (8.600),

za kmetijstvo in živinorejo 6.500 Din (8500), za narodno zdravje 850 Din (500), za socialno skrbstvo in prispevek ubožni blagajni 21.250 Din (15.500), za nepričakovane razhodke 3550 Din (5017). Razhodki skupaj znašajo 139.436 Din (140.423).

Dohodki so določeni takole:
Občinske trošarine 3900 Din (3600), občinske takse 2250 Din (1400), lovšina 1000 Din (1000), dolgovani dohodki 49.000 Din (18.000), tako da je primanjkljaja 82.686 Din (115.523). Za pokritje primanjkljaja je predlagala uprava 80 odstotno doklado na davčno podlago 103.358 Din, med tem ko je doslej bila 95odstotna od 121.603 Din.

Nova je v proračunu postavka 5000 Din za sklad za gradnjo občinskega doma. Kot od banske uprave subvencionirane ceste so bile priznane od 1. aprila l. 1937. naprej ceste Ivanjkovci — Svetinja. Ivanjkovci — Lahonci in Ivanjkovci — Stanovno — Lešnica, tako da ni bilo treba v proračunu vpoštovati vzdrževanja teh cest, ki obsegajo okroglo 5 km. Brisanje je tudi mesto cestarja.

Dosedanje občinske doklade so bile 95odstotne, zdaj so 80odstotne. Če k njim prištejemo banovinsko 35odstotno šolsko doklado, bomo imeli v bodočem proračunskem letu 115odstotno doklado, kar pomeni povišanje za 20%.

Doklade, ki jih bomo v prihodnem proračunskem letu plačevali, bodo skušno znašale 214%. V tekočem proračunskem letu so znašale vse doklade 185%.

Če precenimo proračun in ga spremenimo na okoliš prvotno komasirane občine, vidimo, da bi pri neokrnjeni občini shajali s 60odstotno doklado. Gonjo za prekomasacijo občin so uprizorili gospodje, ki niso gledali na blagor občanov, ampak le na profitiko. Davkoplačevalci naj se tem zdej zahvalijo za vse dobrote.

Gospodarske razmere so v naši občini, ki je izključno vinogradniška in kjer vsi trpe za posledicami lanske nesreče s peronosporo, zelo hude. Poleg tega pa je bila tudi letina v vseh drugih pridelkih izredno slaba, tako da mnogo prebivalcev trpi pomanjkanje. Velika davčna obremenitev, ki jo imamo pričakovati, nas bo torej hudo zadevala.

Sokol v Štrigovi je podal obračun svojega dela

Štrigova, marca.

Ob koncu februarja se je vršil občni zbor Sokola v Štrigovi. Vodil ga je starosta br. Kovač Tomislav in v uvodu naglasil, da tako številni obisk zboru dokazuje res iskreno zanimanje za društvo. Kar ne spada v Sokola, je šlo in naše vrste so čiste. Pravi sokolski delavci borci se ne boje ničesar in gredo svojo pot za vzvišenimi smotri, ki jih je zastopal tudi naš blagopokojni kralj Aleksander.

Zbor je počastil tudi spomin pokojnega br. Krauthakerja in mu zaklical: »Slava!« Sledilo je čitanje poslanice SSKJ, ki jo je članstvo navdušeno sprejelo. Tajniško poročilo izkazuje velik razmah sokolske misli v preteklem letu in sokolskega dela, med drugim tombolo in ureditev telovadišča. Vsega članstva je 99. Prosvetno delo je obsegalo gledališke predstave, nacionalne proslave, delovanje knjižnice, predavanja in idejna popoldneva za deco. Število telovadnih ur vse leto je znašalo 350, kakor je razvidno iz načelniškega poročila. Telovadba se je vršila dvakrat tedensko. Telovadni oddelki so sodelovali pri nastopih v Lutomeru, Subotici, Murskem Središču in Dravskem Središču. Poročilo gospodarja izkazuje, da ima društvo nekaj najpotrebnejšega orodja za telovadbo na telovadišču in razne najnujnejše potrebcine za gledališke igre in nastope Blagajniški promet preteklega leta je bil precej živahen. Stanje blagajne je bilo ob koncu leta 19.925 Din, kar dokazuje, da je naš marljivi blagajnik štedljivo gospodaril. Nadzorni odbor je predlagal vsej upra

vi razrešnico s priznanjem za njeno marljivo delo.

Omeniti moramo tudi pohvalno sodelovanje med Sokolom in gasilsko četo. Sokol je posodil gasilski četi 5000 Din, sicer bi ji bila prodana brizgalna.

Občni zbor je sprejel z navdušenjem tale program Petrove petletke: zgradba doma, odnosno telovadnice, 10 letnih predavanj, osnivanje večje knjižnice in čitalnice, nacionalne proslave, predavanja za sokolsko deco in štiri gledališke proslave na leto.

Pri volitvah je bila izvoljena nova uprava, ki jo sestavljajo Kovač Tomislav, starosta; Nemeč Drago, podstarosta; Zitnik Maks, načelnik; Ružičeva Ruža, načelnica; Lovrenčičeva Katica, podnačelnica; Golub Antun, podnačelnik; Golub Antun, tajnik; Turko Alfonz, statističar in prosvetar; Albin Krauthaker, gospodar; dr. Jirku Bernard, društv. zdravnik; Senčar Metod, socialni referent; Črnčec Juraj, Fajdiga in Janko Belec, odborniki; Črnčec Antun, namestnik; revizorja Brajdič Nikola in Hudrin Nikola; častno razsodišče: Kovač Tomislav, Belčeva Zora in Roj Andrije. Po volitvah se je hr. starosta zahvalil za zaupanje in pozval članstvo, naj v Petrovi petletki marljivo deluje, da bo Sokolstvo lahko pokazalo mlademu vladarju ob njegovem nastopu, čim več za domovino storjenega dela.

NASI NA TUJEM

Smrtna kosa med ameriškimi rojaki

Cleveland, januarja

V zasebini Vandlingu je umrl Franc Kolar, star 72 let, doma iz Trbovelj. V istem kraju sta umrli Jože Uršič, star 41 let, doma iz Zgornjega Logatca, in Marija Švigljeva, stara 66 let.

V Saukwilleju blizu Port Washingtona je avtomobil do smrti povozil Jakoba Plešca. Pokojnik je štel 55 let. Doma je bil iz Ljubnega v Savinjski dolini.

V Burgettstownu je umrl Martin Pompe, star 52 let, doma z Zidanega mosta.

V Fredericku se je smrtno ponesrečil Jože Major.

V Clevelandu so umrli Lojze Ilc, doma iz Dolenje vasi pri Ribnici, Ivana Korčetova, rojena Furlanova, doma z Verda, Franc Pivk, star 49 let, doma iz Zirovskega vrha, in Franc Zalaznik, star 61 let, doma iz Kozarij pri Dobrovi.

V Milwaukeeju je umrl Janez Matevc, star 59 let, doma iz okolice Kobarida, v Larnal Loize Štraj, doma iz Metlan pri Blokah v Johnstownu Janez Lavše, star 65 let, doma iz Mokronoga, v Gowandi Rafael Sladič, star 55 let, doma iz okolice Mirne na Dolenskem.

Iz Dortmundu - Evings (Nemčija)

nam pišejo: Jugoslovensko narodno podporno društvo je imelo pretekli mesec obdovanje otročičev, 18 po številu. Z otroki smo skupno zapeli več božičnih pesmic. Spremljale so nas tudi harmonika in gosli. Zahvaljujemo se društvenemu predsedniku g. Francu Knezu, ki je lepo preskrbel vse potrebno, in drugim članom ki so pomagali učiti otroke deklamacij. Prav prisrčna hvala tudi zveznemu predsedniku g. Pavlu Bolhi, ki je obdaroval malčke s posebnimi zavitki slaščic in nam leno govoril. — Dne 24. januarja smo imeli občni zbor, ki ga je vodil društveni predsednik g. Franc Knez. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen dosedanji odbor. Prvi predsednik je Franc Knez, podpredsednik Friderik Polješak, tajnik Franc Polješak, blagajnik Franc Grahner, preglednik Miha Polješak in Anton Pleskovič. Odbor nam jamči da bo društvo tudi v tekočem letu marljivo delovalo. — Tukaj sta umrli kmalu drug za drugim zakonec Zbogarjeva. Žena Ivana, ro-

Jena Cuješeva, je preminila 15. januarja, mož Stefan pa 25. januarja, torej 10 dni pozneje. Pokojnica je štela 60 let, mož pa 68. Rajnki je bil dolgo let član našega Jugoslovenskega delavskega podpornega društva. Rajnka sta živela v Nemčiji 33 let. Bila sta zvesta čitatelja »Domovine« in zavedna Slovenca. Da sta bila priljubljena med nami sta pokazala pogreba, ki se jih je udeležilo več društev z zastavami in krasnimi vencji. Zupustila sta tri omožene hčere in enega sina. Bodi jima lahka tuja zemlja, žalujočim otrokom pa naše iskreno sožalje!

z Dortmundu-Mengede (Nemčija) nam pišejo: K večnemu počitku smo spremili 9. t. m. rojaka g. Martina Romiha ob veliki udeležbi tukajšnjih prijateljev in znancev. Krasen venec, ki so mu ga poklonili tukajšnji rojaki, je položil tajnik g. Rebernak na pokojnikov grob. Romih je bil soustanovitelj in blagajnik Jugoslovenskega delavskega podpornega društva. Bil je priljubljen pri vseh, ki so ga poznali, kar je pokazal njegov pogreb. Naj mu bo tuja zemlja lahka, njegovim svojcem pa naše sožalje! — Jugoslovensko delavsko podporno društvo je začelo v zadnjem času na veselje vseh rojakov močneje delovati. Upamo, da se nam bodo rojaki, ki še niso včlanjeni, pridružili, kar bi pomenilo, da bodo stari spori enkrat za vselej končani. — Gospodarska stiska v Nemčiji ponuša. V zadnjem času je preko 500.000 brezposelnih spet dobilo delo. Med temi so tudi številni naši rojaki. Da nemška oblastva ne delajo mnogo razlike med nami in domačini, se vidi iz tega, da smo tako imenovane zimske podpore deležni prav tako kakor domačini. — Dne 11. aprila bo imelo naše društvo snet zborovanje, na katero se vabijo vsi tukajšnji rojaki in oni iz okolice. Pričakujemo tudi generalnega konzula g. Pantiča iz Düsseldorfa in zveznega predsednika g. Bolho.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kursu Vrši vse bančne posle najkulantneje Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune Belgija: št. 3064-64. Bruxelles, Francija: št. 1117-94. Paris: Holandija št. 1458-66. Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967. Luxembourg — Na zahtevo pošlamo brezplačno naše čekovne nakaznice 56

Iz Gladbecka (Nemčija) nam pišejo: Jugoslovensko narodno društvo »Domovinski Zvon« v Gladbecku je imelo januarja blagoslovitev svoje zelo lepe zastave. Na prireditvi se je predsednik g. Jazbec hkratu spominjal rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije, velike dobrotnice ubogih in v kratkih besedah očitno delovanje društva. Zastopnik generalnega konzula izseljenski komisar g. Samec je pozdravil društvo in mu čestital k lepi zastavi. Ob koncu njegovega govora smo klicali trikrat: »Živela naš mladi kralj Peter II. in ves kraljevski dom!« Govoril je zatem izseljenski učitelj g. Šlibar in naglasil, da ima zastava še poseben pomen, ker je prva v Poruhru in simbol naše domovine Jugoslavije. G. Jazbec se je najiskrenejše zahvalil za lepe besede komisarju g. Samcu, ki je izročil tudi pozdrave generalnega konzula g. dr. Pantiča, in učitelju g. Šlibarju. Po proslavi smo obdarovali 60 otrok in jim napravili veliko veselje. Za člane in članice pa smo priredili pojedino klobas. Zraven pa nam je igrala godba, tako da je bilo prav prijetno. Zahvaljujemo se g. generalnemu konzulu najpristrčneje za podporo, ki smo jo prejeli za nabavo naše zastave in za obdarovanje otrok. Prav tako se zahvaljujemo vsem bratskim društvom, ki so obiskala našo proslavo. — Delavske razmere so se izboljšale, vendar je še večina rojakov brezposelna. Za zimo smo dobili premož in nekaj živil kakor domačini. Kar

se dela tiče, pridejo seveda najprej na vrsto domačini. Mnogo je rojakov, ki jim manjka samo nekaj let za upokojitev. Prosimo naša oblastva v domovini, da glede dela posredujejo za nas. — Jugoslovensko narodno dru-

štvo »Domovinski Zvon« priredi 7. t. m. v. Stensovi dvorani, Landstrasse, ob 18. gledališko igro »Divji Jože«. Ker je igra zelo zanimiva, vabimo tudi vsa bratska društva iz okolice.

Dolgožive pšenice ni treba sejati vsako leto

Novo vrsto pšenice, ki ne zahteva vsakoletnega sejanja, temveč rase kakor navadna trava vsako leto iz svojih korenin, preizkušajo na državnih kmetijah v Kanadi. To obliko pšenice so dobili s tem, da so oploščili cvete navadne pšenice s cvetnim prahom večletne trave agropiruma. Tako je nastala rastlina z dolgoživimi koreninami trave in z velikimi plodi pšenice.

Zrna dolgožive pšenice so danes sicer lažja in manjša od zrn prave pšenice, vendar upajo, da bodo postopno vzgojili tako izopolnjeno rastlino, da se bo uporabljala lahko za izdelovanje kruha. Že v sedanjih oblikah se da uporabljati kot krmna za živino. Razen te-

ga bodo z njo spremenili širna ozemlja zapadne Kanade, ki jih suša spreminja v puščave, v rodovitna ozemlja.

Nova pšenica rase namreč lahko v okoličinah, v katerih druge rastline ne morejo uspevati. Mala zrna trave je treba posejati tik ob površini zemlje, kajti sicer ne morejo vzkliti. Izkušnje na kanadskem zapadu pa uče, da pobirajo močni vetrovi vrhno plast zemlje in z njo tudi semenska zrna. Večja zrna dolgožive pšenice se vsadijo globoko v zemljo in tako jih vetrovi ne morejo odnesti. Ko bodo sedanja na pol puščavna ozemlja posejana s to pšenico, bo prenehal vpliv vetrov, ki te puščave čedalje bolj širi.

× 20 let je bil prostovoljno mutast. Iz Prage poročajo, da živi v Mihalovcih 60 let star upokojen šolski nadzornik Arpad Palašihy, ki je med vojno naenkrat prenehal govoriti. Njegovi sinovi so preskrbeli svojemu očetu najboljšo zdravniko, ki pa ubogemu možu niso mogli vrniti govora. Vse zdraviljenje je bilo zaman. Celih 20 let ni Palašihy spregovoril besedice. Te dni pa je mož, ki živi v Pragi, prišel k svojemu sinu, ki ima v Pragi trgovino. Na velikansko začudenje vseh je stari mož gladko spregovoril in lepo kramljal s svojci. Ti so ga začudeni povpraševali, zakaj doslej ni govoril, če zdaj lahko tako dobro govori. In mož je odgovoril: »Med svetovno vojno sem se zaobljubil, da 20 let ne bom govoril, če se bodo moji sinovi zdravi vrnili iz vojne. Svojo obljubo sem držal. Zdaj je minilo dvajset let od tistega dne«.

× V južni Afriki ne zmanjka diamantov. V južni Afriki so odkrili nova diamantna najdišča. Delnice podjetij, ki imajo v posesti te dragocene poljane, so poskočile in dobile skoro trikratno vrednost. Ker pa se boje, da ne bi padla cena diamantom, se črpa bogastvo teh najdišč le v zelo neznačajni meri. Največ diamantov dobe kot naplavino neke južnoafriške reke. Kamni so izredno veliki.

× Smrtna kazen za vedeževalce na Japonskem. Tako zvani vedeževalci so včasih za kak narod velika nereča, ker s svojim prerokovanjem in vedeževanjem razburjajo ljudi. Še mnogo huje kakor v naših krajih pa je ta nadlega razširjena na Vzhodu. Japonska oblast si ne more več drugače pomagati, da bi zatrla nesrečno vedeževanje kakor s smrtno kazenjo, katero so zagrozili vsem, ki bi še hoteli z vedeževanjem slepariti svet in ga vznemirjati. Znano je, da so v srednjem veku proti ljudem, ki so jih imeli za čarovnike, silno ostro postopali in jih sežigali na grmadah. Zlasti na Francoskem so bili v srednjem veku strogi in so vse take ljudi kaznovali s smrtjo.

× Steklina v ciganskem taborišču. Prebivalstvo Cluja v Rumuniji je doživelo te dni silno razburjenje. V nekem ciganskem taborišču izven mesta so zboleli vsi cigani za steklino in so ogražali sosedstvo. Ljudje so pred cigani bežali v hiše. Naposled so ukrotili ciganske besneže orožniki, ki so polovili vse cigane in jih odpravili v bolnišnico. Oblastvo je odredilo, da se morajo uničiti vse živali, ki so jih imeli cigani pri sebi.

× Jabolka dve leti ne segnjejo. Kalifornijski sadjarji so iznašli poseben način, kako morejo jabolka ohraniti zdrava celi dve leti. Pri tem jabolka ohranijo svoj naravni okus in tudi vid, kakor bi bila pravkar odtrgana z drevesa. Kako Kalifornijci to delajo, nočejo izdati. Samo toliko so povedali,

da jabolka ohranijo zdrava najprej s tem, da jih enelkomerno namažejo z voskom, s čimer so jabolka tako rekoč neprodušno zavita v vosk. Potem pa brizgnajo v jabolko tudi nekaj kapljic tekočine, ki drži jabolka dve leti zdrava. Kako pa je tista tekočina sestavljena, močje nočejo povedati.

× Matj in otrok 15 dni zametena. V gorovju Sierra Nevada zahodno od mesta Carson City v Ameriki so smučarji našli v snegu 20 let staro gospo Maud Lanearyevo z njeno dve leti staro hčerko. Bili sta celih 15 dni v avtomobilu, ki je v tamkajšnjih gorah obtičal v snegu, kjer ga je zamelo. Ves čas nista drugega uživali kakor ovseno kašo z gorčico, kar sta imeli s seboj, ko sta se peljali z očetom na izlet. Smučarji so obe ponesrečenki prepeljali v mesto, kjer sta si toliko opomogli, da lahko pripovedujeta, kako je bilo. Prve besede matere, ko so ju rešili, so bile: »Za otroka moramo takoj dobiti kaj jesti«. Mati je povedala, da so se vsi trije z možem peljali na obisk k teti v mesto Alameda v Kaliforniji in obtičali v snegu. Mož je nekaj časa vztrajal pri nji in čakal, da bi se vreme sprevrglo. Ko pa je videl, da ni rešitve, se je sam odpravil iskat pomoč. Ko so mater in otroka spravili na varno, se je odpravila posebna ekspedicijska iskat moža. Njegovi sledovi so bili še vidni, ko so šli za njim, vendar ga niso mogli najti. Prav verjetno je, da je mož, ko je iskal rešitve za svojo ženo in otroka, sam obnemogel v snegu in zmrznil.

× Milijon brez dediča. Iz Prage poročajo, da je te dni v nekem praškem hotelu umrl 79 let stari ameriški državljani trgovec Kristof Lorenc. Oblastva so dognala, da je smrt nastopila zaradi bolezni. V prtljagi umrlega trgovca so našli več bančnih knjižic in vrednostnih papirjev za več kakor en milijon češkoslovaških kron. Rajni pa ni zapustil nobene oporoke. Njegova strežnica zatrjuje, da umrli ni imel sorodnikov ne v Nemčiji, kjer se je rodil, ne v Ameriki, kjer je bil državljani. V Prago je prišel samo po naključju.

× Zajčja kuga med ljudmi. Češkoslovaški kmetijski minister je v češkoslovaškem državnem zboru povedal, da v južni Moravski in zahodni Slovaški razsaja bolezen tularemija, ki se imenuje tudi zajčja kuga. Ta bolezen je najprej vladala med zajci in kunoci, nato se je lotila tudi drugih glodavcev in pozneje še fazanov in ovc. Zdjaj pa so se te bolezni našli tudi ljudje. Po uradnih poročilih je za zajčjo kugo zbolelo že 210 ljudi.

× Človek rase do 40 let. Kakor poročajo iz Newyorka, je predsednik tamkajšnjega zaveza profesor Hrdlička izjavil da je v teku svojih dolgoletnih preiskav prišel do sklepa, da človek rase do svojih 40 let.

RADIO LJUBLJANA

od 7. do 14. marca.

Nedelja, 7. marca: 8.00 Telovadba (za dame in za gospode; vodil bo profesor Dobovšek). 8.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. 8.45: Postni govor: Kristus in ljudstvo (Fran Finžgar). 9.00: Čas, vreme, poročila. 9.15: Vsakemu nekaj (plošče). 10.00: Rezervirano za prenos. 12: Kar želite, to dobite (plošče po željah); vmes poročila o poteku mednarod. skakalnih tekem na planiški skakalnici. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Narodne pesmi (sodelovala bosta Štefka Korenčanova in Kmečki trio). 16.00: Zavarovanje živine (Ivan Martelanc). 16.20: Našim delavcem (radijski orkester). 17.00: Kmetijska ura: Gnojenje zelenjadnega vrta (razgovor; vodil ga bo Strekelj Josip). 17.20: Za boljšo voljo (sodelovali bodo: radijski orkester, Veseli bratci in Magister Ivan s harmoniko). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Banat in Banatčani (profesor Stanovjevič). 19.50: Slovenska ura: Koroške narodne na ploščah (pel bo šentjakovski oktet). 20.10: Slovenska ura: Iz narodnega življenja Rožanov (dr. Josip Šašelj). 20.30: Radijski orkester. 21.10: Godba grenadirske garde (plošče). 21.20: Koncert Dimitrija Nenova, bolgarskega pianista. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Pesnice za zabavo in krajši čas (Jožek in Ježek).

Ponedeljek, 8. marca: 12.00: Valčki in polke v raznih izvedbah (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Pevske jazzovske skupine (plošče). 14.00: Vreme, borza. 18.00: Zdravniška ura (dr. Anton Breclj). 18.20: Jenkove pesmi (plošče). 18.30: Slovenska narodna pesem (Franc Marolt). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: O rodoljubju (Miloš Porenta). 19.50: Zanimivosti. 20.00: Rezervirano za prenos. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Operetna glasba (plošče).

Torek, 9. marca: 11.00: Šolska ura: V tekstilni tovarni — reportaža (vodil bo Maks Stupica, strokovni učitelj). 12.00: Uvertire (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Radijski orkester: Pester spored. 14.00: Vreme, borza. 18.00: Pevski koncert Vande Zihnerlove (pri klavirju profesor Lipovšek). 18.40: Višek islamske kulture v Abbasiidi (Franc Terseglav). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Skromnost našega velikana (Ljubomir Kostič). 20.00: Plošče. 20.15: Björnsterne Björnsten: »Preko naše moči« (člani radijske igralske družine). 21.15: Grieg: Peer Gynt (plošče). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Lahka glasba (radijski orkester).

Sreda, 10. marca: 12.00: Ob modrih vodah havajskih (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah). 14.00: Vreme, borza. 18.00: Mladinska ura: Od lova do prodaje slanikov (Alojzij Peterlin). 18.20: Terarij I. (Miroslav Zor). 18.40: Slovenski gorski vodniki (dr. Mrak). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: O avtorskem pravu (dr. Julij Albini iz Zagreba). 19.50: Šah. 20.00: Skladbe iz časopisa »Glasbene Zore« (Akademski pevski kvintet). 20.40: Koračnice (plošče). 21.10: I. ura moderne francoske klavirske glasbe (predaval bo in izvajal na klavirju profesor Škerjanc). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Cimermanov trio (Ivan Cimerman — harmonika, Oton Farnik — violina, Ivan Bajde — kitara).

Četrtek, 11. marca: 12.00: Iz Dvořakovih del (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Koncert na wurliških orglah (plošče). 14.00: Vreme, borza. 18.00: Vsakemu nekaj (rad. ork.). 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: O sokolski disciplini (Jeftimijados). 19.50: Zabavna ura (prizorček). 20.00: Sekstet abiturientov državne učiteljske šole. 20.40: Lahka klavirska glasba (plošče). 21.00: Koncert slovanske glasbe (radijski orkester). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored.

22.15: Radijski jazz (vmesne speve bo pel Premelč).

Petek, 12. marca: 11.00: Šolska ura: Turisti v živalstvu (Rafael Bačar). 12.00: Po naših logih in gajih (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Kalmanove operete (radijski orkester). 14.00: Vreme, borza. 18.00: Ženska ura: Žena in karitativno delo (Lebarjeva). 18.20: Citraški koncert (plošče). 18.40: Francoščina (dr. Stane Leben). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Zgodovina slovenskih bank (Drago Potočnik iz Ljubljane). 19.50: Zanimivosti. 20.00: Večer skladb Richarda Wagnerja (sodelovali bodo Mila Kogejeva, Zvonimira Župevčeva in radijski orkester). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 13. marca: 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Plošča se za ploščo kar naprej vrti. 14.00: Vreme. 18.00: Za delopust (igral bo radijski orkester). 18.40: Naravoznanstvo in svetovni nazor (prof. Miroslav Adlešič). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Za rešitev jugoslovenskega materinstva in mladine (dr. Milutin Zelič). 19.50: Pregled spreda. 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.20: Pojdite z nami na dolgo rajžo preko ulice (veselo potovanje članov radijske igralske družine Jožka in Ježka). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Vesel konec (ra dijski orkester).

ŽENSKI VESTNIK

Koristi ribjega olja

Ribje olje ima vse one hranilne snovi (vitamine), ki jih človeško telo potrebuje. To je najcenejše zdravilo za vsakogar, naj bo za odrasle ljudi ali za otroke. Vendar ga ne prenese vsakdo in otroci se ga po večini ljanijo. Zato moramo otroku dajati ribje olje tako, da ne bo niti vedel, da ga pije. V mrzlo mleko, kavo ali kakao zmešaj ribje olje in daj otroku piti. Nazadnje mu daj še kocko sladkorja in bo že zaradi sladkorja rad popil mleko z oljem.

Ribje olje bi morali piti tudi starejši ljudje, da se okrepijo. Kdor ne prenese samega olja, naj ga pije z mlekom, kavo ali kakaom ali pa z limonovim sokom. Da pa spraviš okus po olju iz ust, popij na vrh še žličico osladkanega limonovega soka in potem si splahni usta še z mlačno vodo.

Učinek ribjega olja je čudovit in bi ga moral vsakdo, ki se čuti bolj slabotnega, vsako zimo popiti vsaj pol litra. Ribje olje vzame odrasel človek dvakrat do trikrat na dan po eno žlico in to vedno pred jedjo. Polletnim dojenčkom, odnosno otrokom do dveh let daš enkrat na dan po eno majhno žličico. Če je dojenček, ki je že šest mesecev star slaboten, mu prični dajati ribje olje, pa se boš čudila, kako hitro se bo popravil.

Olje pa imej vedno shranjeno na hladnem, sicer postane žačavo. Zato ga ne kupi preveč naenkrat.

Za kuhinjo

Kavni kipnik. Mešaj, da naraste, šest dek sirovega masla, 10 dek sladkorja v prahu in štiri rumenjake. Nato primešaj šest dek olupljenih zmletih mandeljnov ali lešnikov, sedem dek drobtin, šest žlic močne črne kave, štiri deke moke in sneg štirih beljakov. Posodo za torto dobro pomaži s sirovim maslom, posuj z drobtinami, zlij noter testo, razravnaj in peči približno pol ure. Pečeno daj takoj s segretim malinovim sokom na mizo.

Sirove palačinke. V loncu zmešaj v testo dvanajst in pol deke moke, sedem decilitrov mleka, štiri jajca, 20 dek naribanega bohinskega sira, malo soli in naribanega muškata-nega oreha. Te palačinke pečeš istotako kakor navadne palačinke, le da jih nič ne posuješ s sladkorjem. Pečene palačinke zvij in daj s solato na mizo.

Svinjska pečenka na japonski način. Svinjino osoli in posuj s kumno, položi v kozo, prilij pol litra vode in pokrito peči. Ko postane meso

že skoro mehko, ga pomaži z žlico gorčice, v sok pa deni skorjo kruha in peči dalje, da postane meso docela mehko. Nato ga deni na topel krožnik in pokrito postavi na toplo. Sok pa zalij s četrto litra kisle smetane in ko prevre, ga pretlači skozi sito. Pretlačeni sok zlij nazaj v kozo in daj noter eno ali dve drobno zrezani kumarci (kisle kumarce iz kozarca), žličico sesekljane zelenega peteršilja in žličico kaper, malo popopraj in po okusu še sok malo okisaj s kisom. Daš z valjanci, krušnimi cmoki, makaroni in sličnim na mizo. Tudi solata je prikladna.

Orehova torta s stolčeno smetano. Mešaj, da narase, šest rumenjakov in 21 dek sladkorja v prahu. Nato primešaj 21 dek zmletih orehov, dve žlici z rumom poškrplojenih drobtin, tri deke moke in sneg šestih beljakov. Posodo za torto pomaži s sirovim maslom, napolni s testom, razravnaj in peči počasi eno uro. Pečeno torto vzemi iz posode in jo položi hladit na sito. Drugi dan prereži torto tako, da dobiš tri kose. Stoldi četrto litra sladke smetane, jo osladi z vanilijevim sladkorjem in nadevaj torto. Torto nato zloži in naloži na vrh še sladke smetane. Po smetani zloži v obliki venca orehova jedrca. Torto pa nadevaj s smetano, tik preden jo daš na mizo, sicer se smetana stopi.

Rogljčki. Mešaj, da narase, šest rumenjakov, 10 in pol deke sladkorja v prahu in osem in pol deke sirovega masla. Na desko pa stresi 17 dek moke, v moko stresi umešano maslo in rumenjake ter dobro zmesi. Nato postavi testo na hladno (pokrito s prtom) in naj počiva pol ure. Testo potem tenko razvaljaj in razreži na majhne trikotne. Nadevaj vsak kos s poljubno mezgo (marelična je pač najboljša), zvij in zapogni v obliki rogljička. Rogljčke zloži na pomazano pekačo, jih pomaži z raztepenim jajcem in speci v neprevročni pečici.

Praktični nasveti

Kako opereš barvaste volnene obleke z bršljanom. Bršljan zreži na približno 10 cm dolge kose. Zreži pa vse liste, stebela in kar je trte. Na pet litrov vode daš tri pesti bršljana. Bršljan stresi v škaif in popari ter naj se tako 24 ur namaka. Nato precedi vodo skozi krpo in jo do mlačnega segrej. V tej vodi potem obleko menčaj in čudila se boš, kako so izglnili vsi madeži in kako se je barva obleke posvežila. Nato obleko še dobro izperi v mlačni vodi, a je ne ožmi, temveč obesi na vrv, da se voda odteče, nato zavij v suhe krpe in še vlažno zlikaj.

Mastne madeže iz knjig ali papirja očistiš takole: Zmleto magnezijo (dobiš jo v drogeriji), zmešaj z bencinom (pazi zaradi ognja) v gosto kašo in jo namaži na mastni madež. Ko bo bencin shlapel, magnezijo samo strkaš s papirja in madež je izginil. Če je madež že zastarel in bolj trdovraten, pa ponovi to še enkrat ali dvakrat.

Kako odstraniš madeže od sadja iz perila. Namizni prt, tam kjer je madež, razgrni na velik prazen lonc in vlijaj na madež krop. Če madeža ne moreš odstraniti enkrat, ponovi to večkrat zaporedoma.

Motne čaše, ki se nikakor ne dajo čisto pomiti, zloži v skledo in nalij nanje mešanico, ki jo pripraviš takole: Liter bukovega pepela popari s tremi litri kropla in pusti čez noč, da se pepel usede. Nato previdno precedi skozi krpo. Lugu dodaj nato še salmiaka (dve do tri žlice), zloži noter motne kozarce ter jih pusti čez noč v lugu. Drugi dan kozarce pomij v mlačni vodi in dobro obriši s čisto krpo.

Listnica uredništva

Medribnik. Med domačimi novostmi objavljamo obvestilo, da v Perziji znenkrat delavcev ne potrebujejo. Kolikor nam je znano, tudi delavski pogoji v Perziji niso najugodnejši.

Maribor. Prav nič se ne spominjamo, da bi bili kdaj objavili dopis o smrti Josipa Ozima v Ameriki. Pravite, da je bila vest objavljena že l. 1935. Če smo objavili, smo gotovo povzeli po ameriških listih.

Avgust Šenoa

22

KMEČKI PUNT

»Davi smo z dobrim upanjem odšli na zborovanje. Glasove smo prešeli. Večina je bila naša in ta bo lahko odvrnila streho od naših glav, če bi prišla tudi s prestola. Markov trg je bil poln zborovalcev, toda nobenega krika in vika ni bilo, vse je samo šumelo, vrvelo in se postrani gledalo. Videlo se je, da se pripravljajo vihar. Ko so zagledali nas, namreč mene, Stjepka in Kerečenja, je šepet potihnil in vse oči so se zapile v nas. Ustavili pa se nismo. Pozdravili smo se s tem in onim in šli naravnost proti mestni hiši, da bi si poiskali ugoden prostor. Tako smo se bili sinoči domenili. Na dvorišču je bilo že precej plemstva obeh strank. Naših več, kakor sem lahko videl na prvi pogled. Potem jih je z Markovega trga pritisknilo še več. Dvorišče je majhno, tako da je nastala gneča. Pririli smo se na desno stran, za nami pa bratje Sekelji, Zabokl. Drušković, Mrnjavčević, pavlinski opat, poslanec mesta Zagreba Tomo Mikulčić, meščani križevski, varaždinski in plemiči s Kačnika, posebno Samoborci.

Nasproti nam sta nekako škodoželjno se smejejo stala Mato in Šime Kegljević, s sklonjeno glavo Gjurjo Svesvetički in tudi njegov brat Stjepan, ki se je sladko in ponižno klanjal medvedu Šimmu Kegljeviću. Ladislav Bukovački je objemal svoj trebuh in bulil predse. Ivan Petričević je kričal z rokami, skušal od enega k drugemu in s prstom kazal na nas. Ivan Forčić pa je visoko vihal svoj pijanski nos in znerom otiral prah s svoje suknje. Na njegovi strani se je nabralo precej nižjega plemstva. Petričević pa je stalno prikimaval z glavo in iztezal vseh deset prstov v zrak. Naenkrat sta se začela kretati in vik. Prišli so Draganičanci z zastavo! Vsi do zadnjega so stonili na našo stran. Mi smo molče gledali predse, jaz pa sem se nekoliko čudil, da ni bilo niti Poglediča, niti Burnovića, sploh nobenega Turopoljca. Saj so nam vendar vsi obljubili! Trobenta zatrobila, prihaja ban. Vse plemstvo se je zagibalo, sto glav se je iztegnilo. Ban je prišel v baršunasti modri obleki. Za njim je nosil Alapić novo svilen zastavo, zraven je šel smehtljajoč se in z glavo kimajoč grbavi Gašpar in z njim Tahij. Koničasta kapa se je zibala na njegovi glavi. Z desnico je držal široko nožnico sablje. Visoko je nesel glavo, trepalnice je poveznil, spodnjo ustnico našušil. Ban je sedel za mizo sredi dvorišča, ob njem zapisnikar Damjan. En stol pa je ostal prazen — vaš. Nastala je tišina. Pogledal sem na nasprotno stran. Tam je stal Tahij, nemirno motal dolge brke okoli prsta in gledal nas — z očesom, ki se je peklensko smehtljalo. Erdodi je začel govoriti. Glas se mu je tresel, toda govoril je odločno. Pozdravil je stanovne in dodal, kako ljubo mu je, da se je toliko plemstva zbralo v tako resnem času, ko se sovražnik krščanstva znova pripravlja na napad domovine. Izrazil je prepričanje, da bodo stanovi žrtvovali, kar bo treba, in pokazali svojo zvestobo kroni in domovini. Da se pa ta zvišena naloga doseže — tukaj je Erdodi začel govoriti glasneje in vsi njegovi pristaši so vprli oči v nas — je treba spoštovati oblastva in postave in, če je treba, tudi z mečem zatreti plevel, ki skuša zažgati pravico. To da je volja presvetlega kralja, ki bo znal vsakega nasilnika zatreti, in ban bo izvrševal kraljevo voljo, ker »Pravica je temelj vsake vlade.«

»Pravica!« se je Ambrož bridko zasmel, »pa nadaljujte!«

»Stipo Svesvetički je banove besede s prikrivanjem odobraval, predrzneš Tahij pa je pri zadnjih besedah zakričal: »Tako je! Živel kralj!« in z njim vred nekoliko plemičev. Na naši strani pa je vrvelo in šumelo. Luka Sekelj je švrknil Tahija: »Glejte ga, ange! Pravice!« Zapisnikar je prečital kraljevo pl-

smo, s katerim je kralj potrdil sklepe zadnjega plemiškega zbora. Kmetje so dolge latinske litanije zevaje poslušali. Plemstvo pa je šepetaje gledalo kvišku v prvo nadstropje, odkoder je s hodnika prvega nadstropja razkošno oblečena baronica opazovala zborovanje. Poleg nje je bila Helena Tahijeva.

»Helena!« je zamrmrala togotno Uršula, zet, hitreje!«

»Ban je«, tako je nadaljeval Konjski, »kakor se nam je zdelo; važnejše zadeve odlagal in znerom gledal proti vходу. Tudi jaz sem nestrpno pričakoval Turopoljcev. Skupščina je sprejela nekaj važnejših predlogov in sklenila, da morajo kmetje iz okraja Bedekovića utrditi Križevce. V tem je prihrumela s sabljami oborožena četa turopoljskih plemičev njim na čelu Vurnović, brata Poglediča in župana Arbanas. Postavili so se v sredo med levo in desno stranjo, pred njimi pa Jakob tako, da ga je lahko vsakdo videl. Meni se je razveselilo srce, Stjepko pa si je drgnil roke in besno pomeril Tahija, ki mu je pogled mirno vrnil. Tudi ban se ni vznemiril. Gašpar Alapić, ki je dotlej sedel in gledal v tla, je celo vzdignil glavo in mežiknil kakor maček, da sem se naravnost začudil. Zaviadala je tišina kakor v grobu. Ban je naglo vstal, vzel izza pasa ogromno pismo z velikim pečatom in ga dal Damijanu. Ta ga je odprl — nihče ni niti dahnil. »Mi Maksimilijan II...«, je začel zapisnikar čitati, »smo izvedeli, kako nasilje je zaviadalo v Slavoniji, da so neki velikaši in plemiči pogazili zakon in pravico in zločinske roke vzdignili celo proti kraljevemu namestniku banu, pred vsem pa...«

»Podban Ambrož Gregorijaneč, kajne?« je zaklical Ambrož, skočil kvišku in oči so mu čudno zasijale.

»Da, Ambrož Gregorijaneč«, je rekel Konjski, »toda v tem trenutku je nastal med plemiči glasen nemir in pogledi so se začeli križati. Kralj tako je nadaljeval zapisnikar, je sklenil kaznovati ta zločin, zato je podbana odstavil.«

»Gorje!« je zaklicala Uršula in se udarila s pestjo po čelu, »vse je izgubljeno. To je torej ta zvišena pravica!«

Stjepko je stal v kotu, škripal z zobmi in stiskal sablo, v očeh pa so se mu zasvetile solze. Ambrož se je stresel, toda naglo je sedel, mahnil Konjskemu in ob roko oprt dejal: »Dalje! Dalje!«

»Krik in vik sta nastala v skupščini. Sablje so zvenketale, pesti se vzdigale. Ban je pobledele, zapisnikar obmolčnil. Ban je zamahnil z roko. Vsi so se pomirili in zapisnikar je čital dalje, da je kralj odredil, naj se podban in njegovi pristaši zaradi zločina kaznujejo. Toda komaj je to prebral, se je ban vzdignil in glasno zaklical: »Ker je podban po kraljevi volji odstavljen, izvolimo novega! Hočete?« »Izvolimo!«, je zagrmel Tahij. »Izvolimo!« so zakričali njegovi sosedje. »Ne!« sem glasno zakričal. Toda Jakob Pogledič je zavpil: »Vollmo! Živel ban! Proč z Gregorijancem!« in vsa tolpa njegovih kmetov je zagrmela: »Živel ban! Dol z Gregorijancem!« Menj je kri oledenela, Stjepko je segal po sabli, Vurnović je prebledel na smrt in zagrabil Poglediča za prsa. Izdali so nas, propadli smo. Kakor vihar so završali besni kriki nad našimi glavami. V tej brezumni zmešnjavi se je zapil v nas peklenski pogled nasilnika s Susjeda, z višine pa črno kačje oko njegove žene Helene. Skočil sem na klopi in hotel govoriti. Pogledič je zamahnil z roko. »Dol!« je zatulila tolpa. Kerečenj je z vzdignjenimi pestmi skočil pred bana, on pa je zakričal: »Ali hočete Ivana Forčića za podbana?« — »Hočemo!« je zatulila skupščina in Kegljevići so vzdignili nosatega Forčića na ramena. »Živel Forčić!« so zakričali kmetje na Poglediča v znak in Forčić je sedel na vaše mesto.

»Mir!« je zaklical v tem trenutku glas, ki je vsem presunil srce. Bled in tresoč se je stopil tale moj prijatelj Vurnović pred bana, bled, kakor da je bil ležal v grobu. Oči so se mu zasvetile kakor dvoje razbeljenih koles, ko je s sablo udaril po mizi. »Mir, pravim jaz, hrvaški plemič, čigar svobodna beseda se ne plaši vaše jeze. Vi ste našlagali kralja, zvičajno izmamili pismo, mu zatajili prevaro, s katero je Tahij oplenil ubogo vdovo. Razbili ste srečo vse rodbine, oplenili vdovo! Gorje vam! Tako je govoril Vurnović. Ban pa se je stoje opiral z rokami na mizo, buljil z napol odprtimi očmi v pogumnega plemiča in se po vsem telesu tresel. Tahij je zardel v obraz, beli lasje so se mu naježili kakor griva, ves besen je skočil na stol in zakričal: »Dol z Vurnovićem! Mi smo gospodarji! Mi imamo moč v rokah! Vaši Uršuli bom poklonil beraško palico.« »Bog te bo sodil krvnik!« mu je zabrusil naš prijatelj. Toda v tem trenutku so se zablistale nad njim sablje, on pa se je premaknil k nam in z dvignjenimi sabljami smo šli iz skupščine sem. O plemeniti gospod, zakaj vam moram to javiti, zakaj sem moral doživeti ta dan.«

Vsi so molčali. Na klopi je sedela Uršula z glavo naslonjeno na zid in sopsa z odprtimi ustmi. Anka se je s sklonjeno glavno opirala z eno roko na mizo, in z drugo grabila za srce. Kerečenj si je nemo grizel brke. Vsi ostali so bili kakor onemeli. Samo Ambrož je ostal miren. Pristopil je k Vurnoviću, mu podal roko in rekel:

»Hvala ti, prijatelj!«

»Odpusti«, je zaplekal Vurnović na Ambroževih prsih, »moji bratje so oslepili tudi mene. Skrivnostna Alapićeva podkuntna je prevarila neuke ljudi. Odpusti meni in njim.«

V tem trenutku so se odprla vrata. V sobo je stopil novi zapisnikar kraljevine Ivan Petričević, se hlado priklonil in izročil Ambrožu in Uršuli po eno pismo:

»Ti pismi pošlita kraljeva svetlost gospodu podbanu« nato se je poklonil in šel.

Vsi so začudeno gledali Ambrož je odprl pismo in začel čitati: »Mi Maksimilijan... Čuj te!« se je zakrohotal. »Kralj kliče emene gospo Uršulo in njene zete na sobo zaradi veleizdaje in razžalitve veličanstva. Vi gospa Uršula pa morate po njegovi zapovedi vrniti Tahiju vse njegovo imetje.«

»Nikdar!« je planila gospa kvišku

»Morate zaenkrat«, je rekel Ambrož, »kralj zapoveduje.«

»Veleizdajalci!« so vsi z grozo zakričali in se zbrali okoli starca. Ambrož pa je kakor skala v burnem morju dvignil glavo, zmečkano pismo pa je v pesti pokazal solncu, ki je sijalo skozi okno, in rekel svečano:

»Oj solnce, ki siješ pravičnikom in grešnikom, prečitaj to pismo, poglej v moje srce in zatemni! Pomirite se, otroci! Nisem več podban, sedaj sem advokat, brat zakonodajalca Pavla Gregorijanca. Sam kralj bo raztrgal pismo, to prisežem!«

Tretji dan po Jakobovem je zasedel Tahij Susjed in Stubico. Od groze in straha je zatrepetal ves kraj.

Na svečnico leta 1566 je bila vražja zima. Gospod Franc Tahij se zaradi svoje medvedje narave, ki se je v tolikih besnih bojih še utrdila, ni bal niti mraza. Lansko leto pa je bilo tako hudo zanj in za vso pokrajino, ki ji je osmanski divjak odvzel Kostajnico in Krupo, da je Tahij na zimo poiskal počitka za svoje trudne kosti, ki jih je počasi začela ščipati putika, dobro vedoč, da ga bo božna trobenta na novo poklicala, ko bo skopnel sneg. Kralj Maks namreč ni hotel več plačevati Turkom davka in se je pripovedovalo, da misli sam sultan voditi vojsko proti Dunaju. Ta zimski odmor mu je tudi zaradi tega prav prišel, da je lahko v pokrajini utrdil svojo moč in omehtal trde kmečke vratove, ki so niemu in njegovi ženi naredili toliko skrbi. Zato je zdaj veselo iztezal noze, ko je sedel ob toplem kaminu s Heleno. Oba sta se živahno pogovarjala.

»Torej, da veš Helenas«, je dejal Tahij, »banova hči se mož!«

(Dalje.)

MALI OGLASI

ZIVINOREJCI, POZOR!

Higiensko urejeno patentno korito, kompletno z železnimi mrežastimi vratmi, celo korito pocikano, z napravo za obračanje, da se lahko pomiva in izprazni, naj bi imel vsak svinjerejec. (Izdeluje Avgust Rozman, Bohinjska Bistrica.

DVA GOZDNA DELAVCA

bi se rada preselila v Francijo. Kdor jima preskrbi garancijsko pismo, dobi 500 Din nagrade.

HRANILNE KNJIZICE

Ljubljanske kreditne banke, Zadrufne gospodarske banke, celjskih in vseh podružničnih zavodov, vam vnovičim takoj po najvišji ceni. Alojzij Planinšek. Ljubljana, Beethovnova ul. 14.-I., telefon 35-10.

RAZVESELITE SVOJO ŽENO

in ji naročite ženski list »Žena in doma«. Četrtna naročnina za 12 števil in 10 prilož. za kroje in ročna dela je 18 Din. — Pišite upravi Ljubljana, Dalmatinova ulica 8/D, da vam pošlje eno številko brezplačno na ogled.

KAKO PREPREGITE ZANOSITEV

Vam pove knjizica dr. Karla Petriča »Regulacija rojstev«. Dobe jo samo poročene žene za 30.— Din. Naroči se pri Upravi, Ljubljana, Dalmatinova 8/D »Žene in doma«. Naročnice jo dobe za polovično ceno.

ALI OTROKA RES STORKIJA PRINESE?

je naslov knjigi, ki jo mora brati vsaka mati. Stane 30.— Din. Naroča se pri upravi, Ljubljana, Dalmatinova 8/D. Naročnice »žene in doma« jo dobe za polovično ceno.

LEP DOBIČEK

prinaša vrt, če z njim pravilno gospodarite. Knjiga »Vrt in moje rože« Vam da prave nasvete. Stane 30.— Din. Naročnice »žene in doma« jo dobe za polovično ceno. Naročite jo pri Upravi, Ljubljana, Dalmatinova 8/D.

VARUJTE SE SPOLNIH BOLEZNI

Knjiga, ki jo je spisal zdravnik-specialist dr. Joža Jakša, Vam razloži in s slikami nazorno pokaže o vseh posledicah spolne bolezni. Stane 30.— Din. Naročnice »žene in doma« jo dobe za 15.— Din. Naroča se pri upravi »žene in doma«, Ljubljana, Dalmatinova 8/D.

TRENŠKOTI - VETERNI SUKNJICI

Novosti

LEPE VZORCE ZA PUMPARICE,
SPORTNE OBLEKE NUDI CENENO

PRESKER

SV. PETRA CESTA 14

NOVOST! SAMO
DIN 49'50

št. 62.300 Anker-ura
Pravi švicar. stroj.
Dobra kvaliteta, lep
kromiran okrov
S pismeno garancijo

Din 49.50

št. 62.301 ista s
svetlečimi kazalci
in številčnico

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik. Če
ga vam pošlje za-
stoj in poštne
prosto

H. SUTTNER

Ljubljana 6

Lastna protokulirana
tovarna ur v Švic.

DOBRA VEST za one,
ki jih NOGE BOLE

Vsak korak, ki sem
ga napravila, je bil
zame muka.

Neki prijatelj pa mi
je svetoval, naj pe-
rem noge v kopeli,
ki vsebuje to sol.

Kolika je bila dobrota,
ko sem noge pomočila
v to blagodejno kopel!

Zdaj z lahkoto vsak
dan hodim po več kilo-
metrov, odkar upora-
bljam Saltrat Rodell.

Verujte samo pest Saltrat Rodella v toplo kopel za noge. Pazite kako se milijoni mehurčkov kisika dvigajo na površje. Občutili boste kako globoko prodirajo v znojnice dovajajoč blagodejne soli vse do korenin Vaših težav. Kakor po neki magiji Vas noge nehajo boleti in otekline izginejo. Trudne bolne noge občutijo znatno olajšanje. Zulji se tako ome-

čajo, da jih lahko s korenino vred izvlečete. Saltrat Rodell preporučajo najvišje zdravniške avtoritete. Prodaje se povsod. Kupite zavojček še danes.

BREZPLAČNO. Na podlagi posebnega dogovora z izdelovalci, lahko sedaj vsak čitatelj tega lista dobi brezplačno zadostno količino Saltrat Rodella. Pišite še danes. Ne pošiljajte denarja. Naslov: M. Neumann, service 22-H, Zagreb, Boškovičeva ulica 44.

Umetne oči

napravljamo čisto po narodi za
svoje pacijente.

F. AD. MÜLLER SÖHNE, WIESBADEN
v očesnem oddelku bolnišnice
V LJUBLJANI
v dneh 12. in 13. marca letos.

Za smeh in kratek čas

ZAKONSKA LJUBEZEN

Zdravnik: »V katero zdravilišče pa hočem poslati letos vašo gospo soprogo?«

Soprog: »Kamor vam drago, samo v Bohinj nikar, kajti tja pridem letos jaze.«

DOBRO SE JE ODREZAL

Učitelj: »Ze spet se nisi ničesar učil. Čemu pa imaš knjige?«

Učenec: »Da ne nosim prazne torbe v šolo.«

BAHAŠTVO

A: »Zakaj pa vaš sinko še ne hodi, saj šteje že dve leti.«

B: »Nima priložnosti, da bi se naučil, ker se zmerom vozimo v avtomobilu.«

LOPOVSKI HUMOR

Sodnik: »Povejte mi sedaj kaj podrobnejšega o svojem zadnjem vlamu.«

Lopov: »Oh, gospod sodnik, to vendar še ni bil moj zadnji vlam!«

V ŠOLI

Učitelj: »No, Korček, povej mi katere živali so ljudem najbolj podobne.«

Korček: »Osel, tele in bik.«

Učitelj: »Zakaj pa?«

Korček: »Zato, ker me vsi s temi imeni zmerjajo.«

MED OTROCI

Mihec: »Ali tvoj oče tudi dmarje žre?«

Franček: »Tega pa res ne vem.«

Mihec: »Moj oče jih pa, mati mu je davi rekla, da je že čez dva tisoč dinarjev požrl.«

SANJE

Žena: »Danes sem imela lepe sanje. Sanjalo se mi je, da si mi kupil najmodernejši klobuk.«

Mož: »Glej, glej, meni se je sanjalo skoro enako: kupil sem ti najmodernejši klobuk, a ti si ga zavrnila, češ da je še stari dober.«

SKROMEN DEČEK

Mihec je bil prvič na dobrodelni prireditvi. Ko se je vrnil domov, je pripovedoval materi, kako lepo je bilo:

»In nazadnje so hodili s krožnikom, polnim denarja. Jaz sem pa vzel samo en kovanec za 50 Din, ker praviš da mora biti človek skromen.«

Golša,
nabrekel vrat

Je obolenje kšitne žleze, ki se mora pravočasno zločiti, ker se sicer delovanje tega važnega organa v svoji funkciji kot zaščita proti strupom vse preveč prepreečuje, zaradi česar lahko nastopijo nepejjetni, a često tudi nevarni pojavi. Zdravniška znanost je dognala, da so soli, ki vsebujejo jod, pri raznih oblikah golše izredno učinkovite. Številni bolniki so ugotovili s uporabo našega zelo preprostega

domačega zdravljenja s pitjem

nagel, zadovoljiv, povsem neškodljiv vpliv na bolezen. Vasko, ki je bolan na golši, ima nabrekel vrat, otečene žleze, naj zahteva našo knjizico, ki je vsakomur

popolnoma brezplačno

pošljemo. Zadostuje dopisnica. Poštno shrafitno mesto.

ERNST PASTERNAK, BERLIN S. O.
Michaelkirchplatz 13, Abt. P. 91.

Kupuj domače blago!